

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה ח' (תשפ"ד)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

◆ נפש ◆

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתד והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביד יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

טו כל עבירה
שורשה בגול
מילתא חרת"א

יב התקשרות לצדיק
ניצוץ אורה חסדי לפרשת השבוע
ספור ויהלום

א שייכות הפרשה
אחר חג השבועות
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביד יעקב • מילתא חרתא • ספור ויהלום • ובחרת בחיים • המגיד ממעזריטש • מכתלי בית הדין • מגדנות

אוצר פניני החסידות

תורת אמת | קריאת פרשת נשא אחר שבועות - חזוק להמרגיש שעבר חג השבועות ועדין לא זכה להתקרב אל הקדשה א
בית אברהם | שבת זו היא עדין בחינת חג השבועות א
לב שמחה | קבלה טובה אפלו לזמן מועט מקדשות את האדם בקדשה ונפלאה א
לקוטי שיעור | מאמר המשנה שלגוים אין נזירות א
דברי שמואל | בכל מצב שהאדם נמצא ביכולתו לעבד את השם יתברך ב
בת עין | הדבוק במחשבתו בה' - בחינת קדשי הקדשים ג
אהבת שלום | מקור מנהג החסידים בשתיית לחיים לצורך ישועה ג
מעגלי צדק | בעל תשובה נקרא 'נזיר' והתקון המועיל ביותר הוא שיהיה עמל ונגע בתורה מלבד סרתו להוסיף קדשה ופרישות ג
ישמח משה | נשיאת פנים ברגלים למתק הדיו ולהפכו לברכה ד
אור החכמה | 'פה' תברכו - מדת השתוות לומר על כל מאנע 'פה' הוא רצון הבוא יתברך' ד
בית יעקב | מעשה מהרה"ק מווארקיי זיע"א | מאמר הבעל שם טוב שפפי שמתקן מעשה דבור ומחשבה כפי אין לו הפרעות מבני ביתו ובניו וממונו ד
באר המים | הכנעה אחת שיהודי מכניע ומכופף עצמו שונה הון רב ה
באר מים חיים | הנשיאים לא חקו זה את זה, אלא כל אחד מדעתו ובנדבת לבו הקריב את כל פרטי הקרבן ה
תורות ועבודות מבית רבותינו | אימת ימי הדין מתחילין בפרשת נשא .. ה
קדשת לוי | הצדיקים עומדים פעמוד ברזל לשמר את ישראל ה
דעת משה | על הצדיקים לשמור על העם לכל יבאו לידי מכשול | החוזה מלובלין זיע"א היה געור בלילות כדי לשמור את בני עירו מחטאים ה
מגן דוד | צדיקי אמת מכונים בעבודתם רק עבור העולם הבא ולא עבור העולם הזה ה
דגל מתנה אפרים | עבודת האדם היא להיות מרובה וכסא לשכינה | כדי לזכות לקף יש לפרש מכל עניני העולם הזה ה
דודאים בשדה | המקדש עצמו במתן נעשה מרכבה לשכינה ה

בית אהרן | המתקדש בעניני גשמיות תורתו ותפלתו זפים ה
שפתי צדיק | חזוק לשב בתשובה ואינו מרגיש קרבה ו
אמרי אמת | חזוק למי שאינו מרגיש טעם בעבודתו ו
עטרה לראש צדיק | אפלו מי שיש לו רצון לרצון עשרים פעמים נקרא עובד ה' ו
איבא דאברהם | הזמן מכשר להעתיק לזכות להשגות בתורה ואלקות ו
אור החיים | סדר התורה, תבותיה ואותיותיה, ספורות וחצובות ממחצב קדוש ונורא ו
משנת הרמ"ל | עצה למי שלא זכה להתפלל כראוי כיצד לתקבל תפלתו ו
תורת הרמ"ל | חטאתי היא שאני אומר כל יום מאה ברכות בלא יראה הראיה ו
בית יעקב | עד שיצא את חברו ז
אמרי אש - אהל דוד | המלאכים והזכיות הולכים קדם האדם ז
כתב סופר | אין נשאלים על התרומה לאחר שבאה ליד הפהו ז
חן טוב | שני סוגי אמן ז
ויאמר שאול | נזירות לשם שמים להתגבר על יצרו הרע ז
ערוגת הבשם | על ידי הפרישות מתענוגי העולם אפשר לכוון לשם שמים ז
פני יצחק | הקרבת קרבנות הנשיאים למעלה בשמים ז
נפלאות קדשות | נחשון לא הרגיש בעצמו שהוא נשיא ז
אפריון | שפרו של נחשון שזכה לזרע מלוכה ז
נחל קדומים | דווי על עברת השוגג שגרמה לעון המזיד ח
כסף נבחר | העונות שאין האדם זוכר אינן מעפבות את התשובה ח
שבט מוסר | סגלת הודוי לסלק ולבטל מעליו כל הקטרוגים ח
אזור אליהו | מצות הודוי מתוך חרטה גמורה ח
חרדים | דווי בלא הסכמת הלב לעזוב חטאיו נקרא תועבה ח
שם עולם | חרטה וקבלה על להבא קדם הודוי ט
מעשי צדיקים ט
ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה יב
זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד יד

בס"ד

קו 'מחוברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

מחוברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישראל

מתחילים את היום!

להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישירות למייל האישי

נושאים בפרשת נשא

שיכות הפרשה אחר חג השבועות

תורת אמת

רבי יהודה לייב אייגנר מלובלין זיע"א

קריאת פרשת נשא אחר שבועות - חזוק להמרגיש שעבר חג השבועות ועדין לא זכה להתקרב אל הקדשה

יש לתן טעם על קריאת פרשת נשא ברובא דרובא בשבת שאחר שבועות, כי ידוע שעקר בריאת העולם היה מצד אתרוותא דלעילא, שעלה ברצונו הפשוט מצד כי חפץ חסד הוא, וכמו כן ענין נתינת התורה לישראל היה גם כן מצד התעוררות חסד עליון.

ובכך הוא נוהג בחסדו יתברך לדורי דורות, בהשפעת קדשת תורתו הקדושה לנפשות ישראל, כמו שמברכין בכל יום נותן התורה בלשון הנה בתמידיות, וכמו שנאמר קול גדול ולא יסף, ומתרגמין 'לא פסק', שהתגלות שפע התורה אינו פוסק לעולם.

ומה גם בזמן חג השבועות זמן מתן תורתנו, בודאי נשפע קדשת התורה לכל נפשות ישראל מצד חסדי ורחמי השם יתברך.

והנה כאשר עבר החג הקדוש הזה, רבים מפרטי נפשות ישראל נותנים על לבם איך שעבר עליהם גם החג הקדוש בשנת תרדמה, כי אינו מרגיש בנפשו שום צד התקרבות הקדשה, אחר כל היעוידים שנאמרו במתן תורה ואשא אתכם וגו' ואבא אתכם אלי' (שמות יט ד), ובאמת מרגיש בעצמו שעודנו רחוק מאד מאור הקדשה.

על זה קורין תכף נשא את ראש בני גרשון גם הם, שנישאו גם נפשות האלו שחושבים עצמם למרחקים ונגרשים, פלשון 'כי גרשוני היום וגו'' (שמאל א' כו ט), וזהו ה'לשון' גם הם, שמשותקים בנפשם שגם עליהם יופיע אורו יתברך.

והאמת הוא שזה גופא הוא מכח שבאמת נשפע עליהם בעמק אור התורה מצד חסדי ורחמי השם יתברך, שעל ידי זה נתנדע לכל פרט נפש פחיתת ערכו, לראות איך שהוא רחוק מצדו ולית ליה מגרמיה שום יתרון.

ועל זה קורין נשא את ראש בני גרשון, שבחינת הבני גרשון פנ"ל זה גופא נמשך מהנשיאת ראש וקרויב ודבוק להקדשה בעמק, מרחמי השם יתברך, ועל רמז זה

ראשי תבות בני גרשון גם הם גימטריא "ג, שהוא מקור הרחמים, כי זה שרש מדות הרחמים, לקרב הרחוקים אשר נגרשו ממקומם להחזיקם לקדשה:

בית אברהם

רבי אברהם מסלונים זיע"א

שבת זו היא עדין בחינת חג השבועות

אבי הקדוש אמר בשם הרב הקדוש מטשורטקוב וצ"ל, העולם קוראים שבת זו שבת נאף (אחרי) שבועות, ושבת זו היא באמת נאף (עוד) שבועות.

והנה איתא שבעת קריעת ים סוף לא היו שם דתן ואבירם, כי היו מאלו שאמרו 'עשובה מצר'מה' (במדבר יד ד), ואחרי ששמעו כי הים נקרע לכל ישראל חזרו, ונקרע הים שוב פעם במיוחד עבורם, וכמו כן בחג הקדוש של קבלת התורה, שאפלו שישנם פאלו שהתאחרו ועדין לא קבלו התורה, מקום הניחו להם בשבת זו:

כחה של קבלה טובה

לב שמתה

רבי שמחה בונים מגור זיע"א

קבלה טובה אפלו לזמן מועט מקדשת את האדם בקדשה נפלאה

למוד צמק מזו הפרשה, והוא פלאי פלאים, שהאדם רק מקבל על עצמו שלא לשתות יין שהוא דבר החר, ואפלו לזמן מועט של שלשים יום, וכבר מגיע למדרגה כל כך גבוהה שהכתוב מעיד עליו 'כי גור אלקיו על ראשו וגו' קדש הוא לה' (ו ד), ומגיע לקדשה יתרה שאפלו לאביו ולאמו וגו' לא ישמא, שלא מצינו כן רק בכהן גדול, לשונות כל כך תרופים של התעלות וקדשה.

למדים אנו מכאן פחה הגדול של קבלה שהאדם מקבל על עצמו, שבכח הקבלה שקבל על עצמו דבר מה נותנים לו מן השמים עוד יותר, ומקבל כחות עליונים גור אלקיו על ראשו וגו'.

העצה למי שקשה לו להתגבר על דבר מה

והלמוד מזה, פשיש לאדם דבר מה שאינו יכול להתגבר עליו, וקבל על עצמו להמנע ממנו ויכלח הקבלה תעלה ויקבל כחות עליונים, ועל ידי זה ממילא יוכל להתגבר, כמו בגזיר, כי היסוד הוא

עצם הקבלה שמקבל על עצמו, והרמז 'סור מרע וגו'', סור בגימטריא נזיר.

הטעם שהרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין

וזה שנסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה כדאיתא בגמרא (ברכות סג.) הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. והענין, שהרואה סוטה בקלקולה נדבק בו משהו מזה, ולכן יקבל על עצמו להמנע מהדבר שנדבק בו, וזה יזיר עצמו כמו נזיר מן היין, ואז יערה עליו מן השמים הקדושה להתעלות כעין בחינת הנזיר שמתעלה על ידי הקבלה להיות גור אלקיו על ראשו וגו', רעיונות נקיים, וזה שאמרו ו'ל (יומא לח:.) בא לטהר מסייעין אותו.

כח הקבלה ממשיך לאחר מכן

וכתיב 'ואחר לשתה הנזיר יין' (פסוק כ), ואיתא בספרים שאף שפבר נגמרה נזירותו עדין נקרא נזיר, שממשיך הכח גם לאחר כך, וזה הלמוד לכל דבר שמקבל על עצמו שמשגיח כחות עליונים וכח הקבלה נמשך גם לאחר כך, בא לטהר מסייעין אותו:

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

מאמר המשנה שלגוים אין נזירות

תנן בריש פרק בתרא דמסכת נזיר (אס.): הגוים אין להם נזירות, ובגמרא: מנא הני מלי דתנו רבנן 'דבר אל בני ישראל' (ו ב) ולא לעובדי פוכבים.

תמיהה כיצד מצינו ענין שבועה ונדר קדם מתן תורה

והנה מצינו בכתוב קדם מתן תורה גדר של שבועה ונדר, כמו שבועת אבימלך, דלכאורה צריך עיון מאיזה טעם נתחייב לקיים שבועתו, והרי אין דין שבועה בכלל שבע מצות בני נח.

תרוי המשנה למלך דהוי בכלל ברכת השם ותמיהה על כך

ובמשנה למלך (מלכים פ"ה ה"ז ד"ה ושוב ראתי) כתב ד'אפשר דבכלל ברפת השם הוא, אבל צריך עיון מנא ליה הא, וכי מי שאינו מקיים שבועתו עובר משום ברפת השם.

ישוב הענין על פי דברי החוקני שיש מצות שחייב לשמורם מכח סכרת הדעת אף ללא ציווי

ונראה לומר על פי מה שכתב החוקני (בראשית ז כא) בטעם ש'נענשו דור

פ"ט ה"א) וְצִרִיף לְהִיּוֹת עֲבוּדָתוֹ בְּאִפְּן שֶׁל הַמְּשֻׁכֵּת קִדְשָׁה בּוֹ וּבְעוֹלָם וְנִלְכָן דּוֹקָא 'הַנּוֹדֵר לַה' דְּרַף קִדְשָׁה הָרִי זֶה נֶאֱמָר וּמִשְׁבַּח וְעַל זֶה נֶאֱמָר גִּזְרֵי אֱלֹקֵינוּ עַל רֵאשִׁי קְדוֹשׁ הוּא לַה' וְשִׁקְלוֹ הַכְּתוּב כְּנִבְיָא שְׁנֶאֱמַר 'וְאֵקִים מִבְּנֵיכֶם לְנִבְיָאִים וּמִבְּחוּרֵיכֶם לְגִזְרִים' (עמוס ב יא).

באור הקשר בין המשנה בנויר לסיים הפקד - על פי הג"ל

ועל פי זה יש לבאר גם הקשר דמשנה זו שפריש הפקד לסיים הפקד (שהוא גם סיום הפקד) 'נזיר הנה שמואל פדברי רבי נהוראי שנגאמר 'ומורה לא יעלה על ראשו' (שמואל א' א יא), נאמר בשמשון ומורה (שופטים יג ה) ונגאמר בשמואל ומורה כו' (נויר טו).

כי גם בשמשון וכן בשמואל התחלת הנזירות לא באה באופן דקדשת נזירות, שהרי נזירות שמשון באה על ידי הפלאה, שהמלאך אמר לאמו 'ומורה לא יעלה על ראשו', ודברי המלאך בכתם לפעל רק הנהגה של נזירות, ענין הפרישות.

וכן נדרה של חנה 'ומורה לא יעלה על ראשו', הרי זה נדר שחייב את חנה להנהגה עם שמואל באופן של פרישות, הנהגה של נזירות - אלא שלאחר זה חלה עליהם קדשת נזירות למפרע, כמבאר במקום אחר (לקו"ש ח"ח עמ' 66 ואילך. ושי"ג).

שלמות קדשת הנזירות תהיה לעתיד לבוא

ושלמות זו דקדשת נזירות תהיה לעתיד לבוא, שאז יהיו ישראל פנויין בתורה וחקמתה. . ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות שהטובה תהיה משפעת הרבה וכל המעצנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד' (רמב"ם מלכים יב ח), והינו שלא יהיה צריך לפרישות מעניני תאוות העולם, כי כל אחד ואחד מישראל יהיה 'קדוש לה' (חל"ח עמ' 28 ואילך):

עליו העכו"ם את הנזירות, דאם אמר 'הריני נזיר כישראל' (או 'הריני נזיר' סתם, שסתם דין נזיר הינו דין נזיר ישראל), הרי בנה לא חל עליו דין נזיר כלל, כיון שנתמעט מדין נזירות התורה, ואם כן הרי זה כמי שגשבע על דבר שאי אפשר לו לקיים שאין כאן שבוועה, ובמילא מתר לשותות יין ובתגלחת. ובזה איירי רש"י ותוס'.

כאשר העכו"ם אוסר עצמו בנזירות נאסר מכח סכרת הדעת ולא מדין נזירות התורה

אבל אם אמר 'הריני נזיר מן התגלחת' או 'מן היין' (וכיוצא בו), דאסר עצמו בפרוש מן היין או בתגלחת, הרי חייב לשמר מוצא שפתיו, לא מדין נזירות התורה אלא 'מכח סכרת הדעת' שכל אדם חייב לשמר מוצא שפתיו.

הטעם הפנימי שענין נזירות שיהי בעצם גם אצל עכו"ם

ויש לבאר הטעם הפנימי בזה שיתכן ענין הנזירות (באופן הג"ל) אצל עכו"ם, על פי מה שמינינו בגדר נזירות ב' ענינים: לשון (וענין) של הפרשה, ולשון (וענין) של קדשה כמו שנגאמר 'נזיר אלקיו על ראשו, כל ימי נזרו קדש הוא לה' (ו ח-ט).

ולכן, אף שעקר ענין נזירות התורה הוא קדשת הנזיר, וזה שיהי רק בישראל, מכל מקום, היות שנוזיר הוא (סג) לשון הפרשה, הרי זה שיהי גם בכני נח. כי גם אצלם יש מקום להנהגה של פרישות מתאוות העולם.

ואדרבה, עקר ענין הפרישות שיהי בכני נח דוקא, כי להיותם עסוקים (רק) בעניני העולם נעשים משקעים בעניני העולם ובתאוותיו וכמו שנגאמר 'כי יצר לב האדם רע מנעריו' (בראשית ח כא), וזה גורם הזק להם ולעולם סביבם.

ואלו בנוגע לישראל אמרו 'דייך מה שאסרה לך התורה' (ירושלמי נדרים

המבול מאחר שלא נצטוו מצות. . יש לומר יש כמה מצות שחייבים בני אדם לשמרן מכח סכרת הדעת אף על פי שלא נצטוו כו'.

זאת אומרת, דנוסף על זה ששבע מצות בני נח הם דברים המחייבים 'מפני הקרע הדעת' (כמו שכתב הרמב"ם), הרי יש דברים שלא מצינו עליהם צווי מפרש, ומכל מקום כן נח חייב בהם 'מכח סכרת הדעת' (ובלשון רב נסים גאון בהקדמתו למסכת ברכות 'כל המצות שהן תלוין בסכרא ובאובנתא דלפא ככר הכל מתחייבים בהן מן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ. עליו ועל זרעו אחריו לדורי דורים).

ועל פי זה יש לומר, שגם קיום התחייבות בדבור נכלל בדברים שחייבים בהם 'מכח סכרת הדעת', אף שאינו בכלל שבע מצות בני נח.

ודבר זה הוא לא רק בדברים שבין אדם לחברו, וכאשר אינו עומד בדבורו הרי זה הפך ישוב העולם, אלא גם בדברים שבינו לבין קונו, כי עצם הענין של שמירת מוצא שפתיו הרי זה הנהגה המחייבת 'מכח סכרת הדעת', ובפרט בדבר שחייב עצמו לשמים.

המיהה דאם כן מדוע עכו"ם שנדר להזיר עצמו מתר

אלא שעל פי זה היה צריך להיות הדין, דזה שנתמעטו עכו"ם מדין נזירות, הינו רק מדין נזירות התורה (נזירות וישראל), אבל מצד עצם הנדר, הנה עכו"ם שנדר להזיר עצמו ולהיות פרוש משתית יין ותגלחת, חייב (מכח סכרת הדעת) לשמר מוצא שפתיו ולקיים נדרו - ואלו בפרוש רש"י מפרש שמתר בתגלחת ולשתות יין. וגם התוס' כתבו בפרוש 'שאם קבלו נזירות אינו כלום ומתירן לשותות ביין ואין מביאים קרבנות כו'.

הדין העכו"ם אינו נזיר הוא רק כאשר קבל על עצמו נדר נזירות כישראל

ונראה לומר, דיש הקבל באיזה אופן קבל

פרשת נשא

להפך חס ושלום. בענין זה צריך איש ישראל להתאזר באמונה חזקה כי יכול יוכל, דלא יתכן שהמלאך ישלח אחד ממשרתיו אל תזית המלחמה מבלי שיתן לו כלי זין וכל התנאים הנדרשים לזה:

צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש וגו' (ה ב)

שפרנסתו דחוקה וכדומה. **אבל** תורה הקדושה דורשת ממנו את כל אשר יעשה להם - עם כל מה שיעשה באדם בהנהגתו: תפירה, ועבדו - יוסיף לעסק בעבודתו: תפירה מתוך מצב זה גופו.

כי אין שום תרוץ בעולם להתחמק מלעבדו: תפירה בכל לב ונפש בשום זמן, הן פשהנהגתו: תפירה אתו במדת החסד והן

ואת כל אשר יעשה להם ועבדו (ד כו)

דברי שמואל

רבי שמואל מסלונים זיע"א

כל מצב שהאדם נמצא ביחלתו לעבד את השם יתברך

את כל אשר יעשה להם ועבדו. האדם לפי טבעו מלא תרופים תמיד על שמחסר וממעט בעבודת השם: תפירה משום כמה סבות הקשורות בעצמו ובכני ביתו, כגון

כיותר הוא שיהיה צמל ויגע בתורה מלכד טרחתו להוסיף קדשה ופרישות

אֶפְשָׁר לרמוז על בעל התשובה דעליו שיף לקרות שם 'נזיר', שהוא מפריש ומזיר עצמו מן התאוות שהיה ורדף. והנה מלת 'הנזיר' במלוי ה"י נו"ן ו"יין יו"ד רי"ש גימטריא 'התשובה', לרמוז דבעל התשובה נקרא 'נזיר', שפריש עצמו מתאוות הבלי העולם.

והנה בעל תשובה צריך להיות ענו ומכנע ביותר, דזהו הצרי הגדול שיועיל לו, ויהיה מתנהג בחסידות בכל דבר, וזה נרמז במלת 'נזיר', ד'נזיר' עם הכולל גימטריא 'חסיד מוכנע'.

וצריך לעשות גדרים וסגים כדי שלא יתגבר עליו יצר הרע ויחזור לסורו הראשון, דמלת 'הנזיר' גימטריא זו גדרים עם התבות. ועל זה אמר הנביא עליו השלום (ירמיה ד ב) 'ונשבעת חי ה' באמת במשפט ובצדקה', דצריך לשבע בעל תשובה כדי שלא יתגבר בו היצר [וכו'].

והנה התורה באה להעיר לב האדם השב בתשובה. לפי שהאדם שנתעורר לעשות תשובה שלמה פראוי, הוא הולך וגדל בכל יום להוסיף קדשה על היום שעבר, וכן תמיד יום אחר יום, ונודר ונשבע להוסיף קדשה ופרישות בכל יום יותר מאתמול, דזהו התקון המועיל יותר למי שבא להתטהר ולהתקדש פראוי.

וכאה התורה לומר, כשם שהוא מתעורר בכל יום להוסיף קדשה ופרישות יותר ממה שעבר, כך צריך להיות יגע ועמל בתורה בכל יום יותר ממה שעבר, כדי שיעמד על אמתתה ויתגלו לו טעמיה וסודותיה על אמתתם, דעל ידי זה נעשה אדם שלם בצלם אלהים. ועל זה הדבר צריך שבועה, דזהו הצרי הגדול שישבע בשבועה וידר בנדר שיהיה יגע ועמל בתורה, בכל יום שיבוא יהיה צמל יותר ממה שעבר.

ועל זה התפלל דוד המלך עליו השלום ואמר (תהלים קיט יח) 'גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך', אף על גב דדוד המלך עליו השלום היה מפלא בסודות התורה על ידי רוח הקדש שהיתה מופעת בו, מכל מקום עדין שואל ומבקש מלפניו יתברך שיוסיף לגלות לו עוד נפלאות מן התורה.

לכן השב בתשובה, כל מה שישאל ויבקש מאת ה' שיעזרהו בכל יום להוסיף קדשה ופרישות יותר ממה שעבר, כן צריך

טובים והוא בחינת זב, שזב הוא, הינו שזב ממנו אותו דבר שעל ידו נוטל מאור עיניו וכחו כידוע (רמב"ם דעות ד יט), וכן הוא זה שבטל מדברי תורה שהוא מאור עיניו של אדם וכחו.

גם ו"ב הוא אותיות ב"ז, כלומר שבחינת תורה ומעשים טובים אינו חשוב אצלו כל כך להיות משתוקק אליהם, וכמו בזוה"ק המה אצלו חס ושלום, שאינו חשוב אצלו להיות משתוקק ועוסק בהם, והוא בחינת טמאת ו"ב, ומשלח משתי מחנות ממחנה שכינה ומחנה לויה. רק מחמת שהוא סור מרע ואינו עושה עברה, נשאר בכל מחנה ישראל.

העושה עברות משתלח אף ממחנה ישראל

אכל מי שהוא עושה עברות חס ושלום, והוא בחינת מצרע שנגעם באין עליו בעון לשון הרע (ערכין טו:), וכדומה מי שהוא בעל עברה, נקרא טמא ומצרע, שהוא משתלח אפילו ממחנה ישראל, שבשעת העברה חס ושלום אינו בכלל ישראל, עד שתהא ומתחרט על העברה שעשה, ושב ורפא לו ונגנס למחנה ישראל:

והשקה את האשה את מי המרים המאריים וכו' ב' המים המאריים למרים (ה כד)

אהבת שלום

כפי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א

מקור מנהג החסידים בשתיית לחיים לצורך ישועה

כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותו (סוטה טז:). נמצא שהיא שותה המים והמים מפסידים אותו אם קלגל, ומכל שכן מדה טובה מרבה ממדת פרענות (שם יא).

ומזה נמשך שאחד שותה ואחד מקבל רפואה וישועה מזה, וזהו השרש מה שאנו רואין שהחסידים שותים ומברכים לאחד ישועה או רפואה ונעשה פמה פעמים כן:

זאת תורת הנזיר אשר ידר קרבנו לה' על נזרו מלכד אשר תשיג ידו כפי נדרו אשר ידר כן יעשה על תורת נזרו (ו כא)

מעגלי צדק

כפי יעקב אביחצירא זיע"א

בעל תשובה נקרא 'נזיר' והתקון המועיל

בת עין

כפי אברהם דב מאברוקטש זיע"א

הרכיב כמחשבתו בה' - בחינת קדשי הקרשים

ענין השלשה מחנות שיף בכל אחד ואחד מישראל בפרט, הינו מחנה שכינה ענינו הוא תוף הקלעים, ששם היו נתונים כל הכלים המקדשים קדש הקדשים, ודגמתו בכל אחד ואחד מישראל בחינת המחשבה, כשהוא בקדשה וטהרה דבוקה באהבה ויראה לה, ואינו מסיח דעתו כלל מהתבוננותו בגדלת הבורא ברוך הוא וברוך שמו.

שמקיים

מאמר הפתוח (תהלים טו ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד', ופונה מחשבתו מכל עסקי הבלי עולם הזה, כאלו כל מלאכתו עשויה, מגדל בטחוננו בה' בחסדו יתברך באמת בכל לבו, ומחשבתו ומסתריו ורעיוניו המה דבקים בלתי לה' לבדו, הנה זה הוא בבחינת מחנה שכינה, בחינת קדשי קדשים.

לאיש כזה יש השגחה תמידית וממילא ה' משגיח עליו תמיד להחיותו

ברוחניות

ובגשמיות, כמאמר הפתוח (ירמיה כג כד) 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'', פרוש היסתר איש במסתרים שלו, הינו שהמחשבות שלו שנקראו מסתרים, שהוא מקדש אותם ומדבקם לה', ואני לא אראנו פרוש וכי לא אשיגים עליו להחיותו. הנה זה הוא בבחינת מחנה שכינה, שהוא טהור לגמרי.

הסר מרע ועושה טוב - בחינת מחנה לויה

ועוד יש בחינת חיצוניות יותר, הינו מחנה לויה שהיא חנינת הלוים סביב לקלעים מבחוץ, הינו מי שהוא אינו בבחינת דבקות במחשבתו כל כך פנוקר לעיל, והוא בחינת טמא לנפש (שאין נפשו דבוקה בהשתוקקות גדול לה' פנוקר לעיל), רק שעל כל פנים הוא סור מרע ועשה טוב, ונזהר במצות לא תעשה ועוסק בתורה ומעשים טובים, רק שאינו בדבקות כל כך, זה הוא בבחינת מחנה לויה, ומשתלח ממחנה שכינה לבד.

הסר מרע בלבד - בחינת מחנה ישראל

ועוד יש בחינה אחרת, שהיא בחינת חיצונית ומקיף לזה, והוא בחינת מחנה ישראל, שהוא סביב חנינת הלוים עד סוף הדגלים, היא בחינת חיצוניות יותר, הינו אדם שאינו עוסק בתורה ומעשים

בית יעקב

רבי יעקב אב"ד אלכסנדר זיע"א

מעשה מהרה"ק מווארקא זיע"א | מאמר
הבעל שם טוב שכפי שמתקן מעשה דבור
ומחשבה כך אין לו הפרעות מבני ביתו
ובניו וממונו

וגם אצין בענין זה מה שחנני השם
יתברך על פי דברי מורי בוצינא
קדישא מווארקא ז"ל, כאשר ישבו לפניו
גדולי ישראל ונפל בפיהם דבר, שכל דבר
הבית תולה בהמשרת והשליח אם הוא
איש טוב נתהפך הכל לטוב, כמו שמצינו
ביוסף וכל אשר הוא עשה ה' מצליח
בידו (בראשית לט א) וכמבאר במדרש שם.

ואמר להם מורי ז"ל, גם אנכי היה
בדעתי בן, אמנם אחר כך נתברר
לי ממורי ז"ל שהכל תולה בבעל הבית.
וספר להם איך בימי נעוריו היה לו עגמת
נפש וצער מאשתו, והוא סבל הכל, אמנם
כאשר ראה העגמת נפש והענוי שהיה
להמשרתים שלו ממנה לא היה יכול לשית
עצה בנפשו אם לסבל גם זה ושלל
להתקוטט עמה כי גם עבורו לא היה
מתקוטט עמה, אם לא, ואמר בלבו שיסע
למורו הרב הקדוש מורנו הרב דוד מלעלוב
ז"ל לשאל אותו על זה.

וכאשר בא אליו ושאל אותו, והשיב לו
בזה הלשון: מה תאמר לי אמר
לעצמך. וקשב בזה איזה זמן שיבין פרוש
הדברים, עד אשר מצא בשם הבעל שם
טוב זצלה"ה שיש מחשבה דבור מעשה,
אחד כנגד אשתו ואחד כנגד בנים ואחד
נגד משרתיו, וכאשר אדם זוכה לתקן אלה
השלשה בחינות מחשבה דבור מעשה
יתהפכו כלם לטובה, ואז הבין פרוש דברי
רבו הקדוש כי הכל תלוי בעצמו.

באור הפסוק על פי הנ"ל

ובזה תבין פרוש הכתוב כה תברכו את
בני ישראל אמור לה"ם, להם דיקא,
שהכל תלוי בהם בכלהים או בצדיקים
עובדי ה' בעצמם ובמעשיהם הטובים,
שאם יזכו אז ברכותיהם יעשו רשם ויצליחו
ויעשו פרי.

והג' פסוקים של ברכת כהנים הם נגד
אשה ובנים ומשרתיו וכל בני ביתו
וממונו ורכושו, שהם נגד מחשבה דבור
מעשה אשר צריך אדם לקדש ולטהר
אותם.

וזהו יברכה ה' נגד אשתו, כמו שאמרו
ת"ל (יבמות סב:) השרוי בלא אשה
שרוי בלא ברכה. או כאשר יהיה לו הברכה
בעבודת ה' יתברך אז וישמרד מאשה רעה.

במסכת סוטה (פ"ט ה"ד) אמתינתינ משחרב
בית המקדש אין יום שאין בו קללה, ושם
בגמרא כתוב, 'ואל זעם בכל יום' (תהלים
ז יב), מי מבטל, רבי אבין בשם רב אחא
ברבת כהנים מבטלים (יעוין שם ביפה מראה
ובספר כבוד חכמים).

והנה איתא במסכת ראש השנה (טו.),
ותפקדנו לברקים (אייב ז יח), פקידה
בעלמא, אף הרגלים הם ימי הדין כמו
שאמרו רז"ל (שם טז) בארבעה פקדים
העולם נידון וכו', ואז הוא עת מסירת
פקדון כל אחד בדידה.

וידוע דקודם מסירת הפקדון יתכן לתזור
ולתפכו לטוב, ולקבץ הכהנים נושאים
כפיהם ויהפך ה' הקללה לברכה:

אור החכמה

רבי אורי פיבל מדינינקא זיע"א

'כה' תברכו - מדת השתוות לומר על
כל מאדע 'כה הוא רצון הבורא יתברך'

שמעתי מגדול אחד, שראוי לאדם להרגיל
את עצמו בכל דבר ודבר, הן
אהבת חסד והן יראת דין, יאמר כה הוא
מיתברך שמו שהוא רוצה בכך שיהא ארע
לי הן לטוב [וכו'].

ושמעתי שזו (תהלים קמד טו) אשרי העם
'שככה' לו, רצונו לומר ש"ך
כ"ה לו, אפלו שארע לו דין, סוד ש"ך
דינים, יאמר 'כה' הוא מיתברך שהוא רוצה
בכך, ועל ידי זה הוא הכל בשונה לו, הן
טוב והן רע חס ושלום יאמר כה הוא
רצון הבורא הכל.

וכן דוד אמר (שם טז ח) 'שויתי', הן לטוב
ומוטב הכל שונה אצלי, וכל זה 'ה'
לנגדי תמיד, כי טוב כל אדם אוהב, אלא
אפלו שארע לדוד המלך עליו השלום
לפעמים רע, היה אומר כה הוא רצון
הבורא.

וזו גם בן 'שככה' לו, רצה לומר ש"ך,
שהם משככים דבר המתנגד, על ידי
'כה' הוא רצון הבורא. נמצא אפלו בדינים
ש"ך כנודע יש חסד, וחסד הוא שמשפך
על ידי אמירת כה וכו'.

הרמז בלשון הפסוק

וזו אפשר כה תברכו את בני ישראל, רצה
לומר אתם הכהנים, כה תברכו, שיהא
להם מדת השתוות הן לטוב ולמוטב, על
בן איתא בכתבי אריזל"ה (פע"ח שער חזרת
העמידה פ"ד) 'תברכו' אותיות 'בכתרו', כי זו
מדת השתוות הוא מדת פתח (חנוכה):

שישאל ויבקש מאת ה' שיעזרהו בכל יום
להיות יגע ועמל בתורה יותר ממה שעבר
ויגלה לו סודות התורה פראוי.

באור הפסוקים על פי הנ"ל

וזהו שאמר זאת תורת הנזיר, 'זאת' היא
השכינה כמו שכתבנו (מעגלי צדק ויקרא
יד ב), ועוד, 'זאת' רומזת להתקונים הרמוזים
בה כמו שכתבנו (שם), והנזיר רומז לבעל
תשובה כמו שכתבנו.

ואומר הפתוב זאת תורת הנזיר אשר ידר,
דהינו התקון הגדול המועיל לבעל
תשובה המועיל מכל התקונים שיעשה,
הוא שיהיה עמל ויגע בעסק התורה, כל
יום טרחתו יותר מחברו, ועל זה אמר זאת
תורת הנזיר אשר ידר, דהינו התקון הגדול
המועיל יותר לנזיר, שהוא בעל תשובה
הוא ש'ידר' וישבע על תורתו, שהוא הולך
ומוסיף ביגיעתה כל יום יותר מיום שעבר,
וכשם שהוא מתפלל ונודר ונשבע על
הקדשה והפרישות שיהיה הולך ומוסיף
בהם, בן יעשה ביגיעת התורה.

וזהו שאמר קרבנו לה' על נודו, כלומר
עקר תפלת בעל תשובה שהיא
'קרבנו', היא שמתפלל על נודו, שהיא
פרישתו לקדשה, שיעזרהו הקדוש ברוך
הוא שיהיה הולך ומוסיף בפרישות קדשה
כל יום יותר מחברו.

וזה שואל ומבקש תמיד אף אחר שעשה
תשובה פראוי, וזהו שאמר מלבד
אשר תשיג ידו, 'תשיג' גימטריא 'תשובה',
דהינו גם אחר שעשה תשובה כפי כל מה
שהשיגה ידו, עדין הוא מתפלל ונודר
ונשבע שיסיף כל יום מחדש קדשה
ופרישות יותר מיום שעבר.

ואומרת התורה אני מזהרת אותו, כפי
נדרו אשר ידר על תוספת קדשה
ופרישות, בן יעשה על תורת נודו, דהינו
בן יתפלל ויהיה נודר ונשבע על תוספת
התורה מאחר שפרש לקדשה. וזהו בן
יעשה על תורת נודו, דהינו כמו שטורח
להוסיף בקדשה ופרישות כך יהיה טורח
להוסיף בידיעת התורה [אות ז]:

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו
את בני ישראל אמור להם (ו כג)

ישמח משה

רבי משה מאוהעל זיע"א

נשיאת כפים בגלים למתק הדין ולהפכו
לברכה

נראה לכאור טעם על נשיאת כפים
ברגלים, על פי אגדת ירושלמי

מו"ר הרה"ק המנוח מו"ה יעקב יצחק זצלה"ה מלבלין איך שהיה געויר כל הלילה ושומר בני עירו ממכשול (פרשת בלק עהפ"ס לא הביט):

מגן דוד

רבי דוד מטולקא זיע"א

צדיקי אמת מכונים בעבודתם רק עבור העולם הבא ולא עבור העולם הזה

עקר עבודת צדיקי האמת הוא בשביל 'בתף' שמרמז לעוה"ב לעתיד לבא, ואינם מכונים בעבודתם בשביל עוה"ו אשר לפני פניהם, כי צדיקי האמת אינם רוצים להנות כלל מהעוה"ו עולם הגשמי אפלו כחוט השערה (ד"ה נשא):

קדשה

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א

עבודת האדם היא להיות מרובה וכסא לשכינה | כדי לזכות לכך יש לפרש מכל עניני העולם הזה

ידוע שעבודת האדם העקר הוא שיעשה עצמו מרובה וכסא להשראת השכינה עליו וכו', אף שבתחלה השכל הוא מערב בשטות והכלים ותאוות חול ובלתי אפשרי לדבק בו לה' (ד"ה ויהי ביום כלות):

דודאים בשדה

רבי ראובן מו"א רנובצה זיע"א

המקדש עצמו כמתר נעשה מרובה לשכינה

והנה בנדאי אם האדם עדין משקע בתאוות הגשמיות אינו יכול להיות מרובה לקדשתו יתברך, כי כח התאוה נמשך מסטרא דחיצונים, ובאתר השריא שפחה לא שריא גביה, וכנודע רק אם האדם מקדש עצמו מאד וכל תאוותו ומעשיו הפל בקדשה אז הוא מרובה לשכינה (ד"ה ונקח):

בית אהרן

רבי אהרן מסרלין זיע"א

המתקדש בעניני גשמיות תורתו ותפלתו זכים

מי שעניני גשמיות שלו דבוקים לעבודת י"י בתורה ותפלה, אזי התורה ותפלה יכולים להיות זכה וברורה רק לי"י בלא שום תערובות חיצוניות. ומי שעניני גשמיות שלו נפרדים מעבודת י"י, אזי העבודה שהיא תורה ותפלה מחבר ומערב בעניני גשמיות:

ועל כן היה משה רבנו מספק ביצד יקריבו, אם כלם כאחד או כל אחד ואחד יומו, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא נשיא אחד ליום כמאמר חז"ל, ועבור זה חשב הפתוב קרבנו של כל אחד ואחד בפרוטרוט, אף שקרבן כלם היה שנה ממש והיה די לומר ביום השני הקריב וגו' גם בן פנה.

אך שלא יהיה נדמה פי השני טפל להראשון ולא הביא קרבנו רק בדגמת הראשון, על כן נאמר אצל כל אחד בפרוטרוט חשבון כל הקרבן, לומר כי כל זה היה מדעת עצמו ונדבת לבו להקריב כל פרטי הקרבן הנה שלא כנגדר אחר הקודם לו:

• לשונות של אור •

ימים נוראים

תורות ועבודות מבית רבותינו

רבי יואל מסאטמר זיע"א

אימת ימי הדיו מתחילין בפרשת נשא

רבנו ז"ל היה רגיל לספר, כי שמע מכ"ק אביו מרן הקדשת יום טוב זי"ע שהיה רגיל לומר, דכאשר מגיע פרשת נשא את ראש בתחלת חדשי הקיץ כבר מתהפכים מעיו בקרב מאימת ימי הדיו הבעל"ט:

צדיק

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

הצדיקים עומדים כעמוד ברזל לשמר את ישראל

וזהו וכל העמדים על הפקדים, לשון חסרון, שהצדיקים עומדים כעמוד הברזל שלא יבואו העם לידי חסרון ח"ו (עהפ"ס ויקריבו נשיא):

דעת משה

רבי משה אלקיים בריעה מסוויניץ זיע"א

על הצדיקים לשמור על העם לכל יבאו לידי מכשול | החווה מלובלין זיע"א היה געויר בלילות כדי לשמור את בני עירו מחטאים

הצדיק עליה דיביה רמאי חיובא להשגיח על עדת צאן קדשים שינצלו מכל מכשול ופיקת עון רח"ל, וכמו ששמעתי על

יאר ה' פניו אליך הוא נגד בנים, פי בנים טובים וצדיקים מאירים את פני אביהם לעד, וכל המעמיד בן צדיק כאלו לא מת (כ"ר מט ד).

ישא ה' פניו אליך נגד משרתיו ועבדיו, שיהא לך נשיאות פנים מהם לשמע בקולך תמיד. וישם לך שלום על דרך שאמרו חז"ל מי שיש לו שפחה בביתו מריבה בביתו, לכן הצריך לברכה להיות שלום בביתו:

כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת (ו יד)

בארת המים

רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א

הכנעה אחת שיהודי מכניע ומכופף עצמו שנה הון רב

דברי קדשו של הרב הקדוש רבנו רבי צבי הכהן מרימנוב זצ"ל: כף אחת "איין בייג" [התכופפות אחת], עשרה "א יוד" [יהודי], זהב מלאה "איז פול גאלד" [הריהי מלאה זהב], עד כאן לשונו הקדוש:

ביום השני הקריב נתנאל בן צוער, הקרב את קרבנו (ו יח-ט)

באר מים חיים

רבי חיים מטשורנוביץ זיע"א

הגשיאים לא חקו זה את זה, אלא כל אחד מדעתו ובנדבת לבו הקריב את כל פרטי הקרבן

הקריב את קרבנו וגו'. אפשר לומר טעם שנוי מאמר הפתוב כאן לומר הקריב וגו' מיום הראשון שנאמר וקרבנו, לומר שלא תאמר חס ושלום כי זה השני אשר הקריב אחר הראשון, מעשה הראשון בידו, לפי שפבר הקריב הראשון נחשון בן עמינדב הקריב הוא גם כן כמוהו אחריו, אבל לא היה צלול וברור כל כך בדעתו וכחפץ וחשק נדבת לבו להקריב כל פרטי הקרבן הנה מדעת עצמו כמו הראשון שלא קדמו אדם, רק דגמא הקריב דגמת הראשון.

לזה אמר הפתוב הקריב את קרבנו, כלומר הוא בעצמו הקריב מדעתו מאהבת וחשקת לבו הנאמן את כל פרטי הקרבן כמו הראשון ממש, ומזה תקיש לכל אלו הנאמרים אחריו - שכלם בעצה אחת היו בלבכם הטוב להקריב קרבנם הנה לפני ה', ובאמת שכלם כאחד הביאו את קרבנם לתנכת המזבח.

תפלה

משנת הרמ"ל

רבי משה לייב מסאסוב זיע"א

עצה למי שלא זוכה להתפלל כראוי כיצד לתקבל תפלתו

לאו כל אדם זוכה שיוכל להתפלל כראוי, להתקדש עצמו בתפלתו, אך עכ"פ זה דרך הקרוב אליו, אשר כל אדם יוכל לעשות בנקל, שלאחר התפלה יחשב – לפני מי עמדתי ופתחתי את פי לדבר דבורים קדושים ואותיות הקדושים, ועל ידי זה מרחם עליו השי"ת ושולח לו עזר שיוכל להתפלל (ר"ה ויהי ביום כלות):

תורת הרמ"ל

רבי משה לייב מסאסוב זיע"א

חטאתי היא שאני אומר כל יום מאה ברכות בלא יראה הראוייה

אם לא חטאתי רק זאת שאני אומר מאה ברכות בכל יום בלא יראה ופחד אשר בעונותי הרבים אני מכעיס להשם יתברך ברוך הוא וברוך שמו מאה פעמים בכל יום אוי לי ואוי לנפשי (מכתב):

זקני היהודי זצלה"ה וכו' אפלו מי שאין לו רק רצון שיהיה לו רצון שיהיה לו רצון, עד עשרים פעמים רצון, גם כן נקרא בשם עובד השי"ת (עהפ"ס כל הבא לצבוא צבא):

שבת אחר שבועות

איבא דאברהם

רבי אברהם אבא מפייטסבורג זיע"א

הזמן מכשר להעביר לזכות להשגות בתורה ואלקות

שבת זו שלאחר מתן תורה זמנה גרמא לחלות פני ה' לקרבתו יתברך ולזכות להשגות בתורתו ובאלקותו:

תורה

אור החיים

רבי חיים בן עטר זיע"א

סדר התורה, תבניתה ואותיותיה, ספורות וחיובות ממחצב קדוש ונורא

ויש לך לדעת כי סדר תורתנו הקדושה ותיבותיה ואותיותיה, ספורות מוקדמות, חיובות ממחצב קדוש ונורא, נפלאים המה למכיר בהם, ויותר פליאות נעלמים מעין כל (עהפ"ס ויהי ביום כלות):

קרכת ה'

שפתי צדיק

רבי פנחס מנחם מפילץ זיע"א

חזוק לשב בתשובה ואינו מרגיש קרבה

זהו למוד גדול על השב בתשובה ואינו מרגיש קרבות, כי הכל גלוי לפניו ית"ש והוא יודע שנחוצו לאיש זה עוד לב נשקר (ד"ה במד"ר ביום כלות):

אמרי אמת

רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א

חזוק למי שאינו מרגיש טעם בעבודתו

ישנם אכרכים שמתאוננים שאינם מרגישים שום טעם בעבודתם, אולם עליהם לדעת ולהאמין כי כל מעשה חשוב בשמים (תרס"ה ד"ה כתיב):

רצון

עטרה לראש צדיק

רבי יעקב צבי מפוריסוב זיע"א

אפלו מי שיש לו רצון לרצון עשרים פעמים נקרא עובד ה'

הרב הצדיק הקדוש מורנו הרב נתן דוד משידל'אונצא זצ"ל אמר בשם אבי

אוצרות גאוני הדורות

והנה תשובה מאהבה ודונות נעשו פזניות, ואם כן אותם המלאכים אשר הלכו מאחוריו ילכו לפניו, וזה שהכתוב אומר והשיב את אשמו בראשו, שישוב מאהבה כדי שיהיו הולכים בראשו לפניו, דמזדונות נעשו פזניות.

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה (ה ט')

כתב סופר

רבי אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל

אין נשאלים על התרומה לאחר שבאה ליד הכהן

נראה לפרש, דבש"ס נדרים (טו) בסוגיא דבר שיש לו מתירין מסיק, בתרומה ביד כהן אין מתירין, ורא"ש בשם הרא"מ כתב דכל דאמי ליד כהן אי אפשר עוד לשאל עליו, אחר שעשה מעשה נתינה ביד כהן שוב אין לו רשות לשאל, ולא אתי דבור ומבטל מעשה הנתינה.

חטאתם אשר עשו" ואז יום הכפורים מכפר, אבל עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו, וזה שאמר הכתוב ונתן לאשר אשם לו". (באדיבות מכון חכמי ספרד נתיבות)

והשיב את אשמו בראשו (ה ט')

אמרי אש - אהל דוד

רבי דוד דייטש זצ"ל

המלאכים והזביות הולכים קדם האדם

ויש לפרש על פי דאמרין (סוטה ג: ע"ז ה) דהעושה מצוה אחת מקדמתו ומוליכתו לגן עדן, והעושה עברה העברה מלפנתו אחריו לגיהנם, וכתב מהר"ש"א דהנה ממצוה נברא מלאך טוב, והוא כמו שליח המלך הנשלח אחר שר שלו להביא אותו אל המשתה אשר עשה, ואז השליח הולך לפניו להורות לו הדרך, אבל אם המלך שולח לאחד להוליכו לבית האסורים אז השליח הולך אחריו ניעוין שם במסכת סוטה].

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההיא. והתודו את חטאתם אשר עשו והשיב את אשמו בראשו וחימתו יספ עליו ונתן לאשר אשם לו (ה ט-ו)

בית יעקב

רבי יעקב חזקוני זצ"ל

עד שירצה את חברו

נראה לבאר בהקדים את המשנה ביומא (פג:), 'עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה חברו'.

וזהו שאמר הפוסק, "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם", הם עברות שבין אדם לחברו, "למעל מעל בה'", הם עברות שבין אדם למקום, "ואשמה הנפש ההיא", ועליו לעשות תשובה. אך יש חלוק בתשובה, שעל עברות שבין אדם למקום ו'התודו את

גם בשעת שתית יין, לאפוקי מי שרוצה לבוא לידי מדה זו מקמי הכי.

ויאמר ה' אל משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח (ו יא)

פני יצחק

רבי יצחק פראנסיס זצ"ל

הקרכת קרבנות הנשיאים למעלה בשמים

ויקצת קשה תרי זמני יקריבו הנשיאים למה לי, די באחד. ורש"י תרץ פי לא קבל משה מדם עד שנאמר לו מפי הגבורה, עד כאן.

ואפשר שם רמז למאמרם ז"ל (תענית ה.) אין הקדוש ברוך הוא נכנס בירושלים של מעלה עד שיפגנס לבית המקדש של מטה, שנאמר (הושע יא ט) 'בקרוב קדוש ולא אבוא בעיר'. זהו אמרו פשוטיקריבו הנשיאים למה בחנכת המזבח היה כן למעלה, פי ויקריבו גם כן הנשיאים למעלה את קרבנם לפני המזבח.

ובזה יובן הפסוק (ו יא) ויאמר ה' אל משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח, אמר שני פעמים נשיא אחד ליום לרמז כשם שהקריבו למטה נשיא אחד ליום, כמו כן במזבח של מעלה הקריבו נשיא אחד ליום.

ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה (ו יב)

נפלאות חדשות

רבי יחיאל משה מקאמאראוקע זצ"ל

נחשון לא הרגיש בעצמו שהוא נשיא

בכל הנשיאים כתיב נשיא ואצל נחשון לא כתיב נשיא, אלא שמעתי שנהשון היה הראשון שקפץ לתוך הגם במסירות גפש (סוטה לו), בשביל זה זכה למדרגה שלא הרגיש בעצמו שהוא נשיא.

אפריון

רבי שלמה גאנאפריד זצ"ל

שכרו של נחשון שזכה לזרע מלוכה

בכל השבטים כתיב נשיא חוץ מיהודה. ולפי עניות דעתי יש לומר פי הגה איתא במדרש (סוטה לו) דנחשון בן עמינדב

להזיר לה' (ו ב)

ויאמר שאול

רבי שאול נחמיאט זצ"ל

נזירות לשם שמים להתגבר על יצרו הרע

אמר ז"ל (סוטה ב), למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר שכל הרוצה סוטה בקלקלה יזיר עצמו מן היין שהוא מביא לידי נאוף, והוא על פי מה ששינונו במשנה (שם פ"א מ"ד) שאומר לה כהן בתי הרבה יין עושה. ואמר ז"ל שעקר הנדר והנזירות הוא לשם שמים, למפחד מיצרו שלא ינצח אותו, גם מן היין שלא יפתה לבו.

וזה שאמר כי יפלא, ראשי תבות יציר פחד לנצח אותו. גם יין פחד לפתה אותו, או יין פיתה לשותה אותו. גם למרבה אותו. גם ליב אדם, ורצה לומר ובשביל זה רוצה שיפלא, דהינו שיפריש עצמו ממנו, צריך שיכונן לשם ה'. וזהו לנדר צריך נדר לה'. נזיר, צריך להזיר לה', מלת לה' קאי עליהם בשניהם. או רצה לומר, זה הוא הרצוי לפני ה'.

ואחר ישתה הנזיר יין (ו ב)

ערוגת הנשים

רבי משה גרינוולד זצ"ל

על ידי הפרישות מתענוגי העולם אפשר

לכונן לשם שמים

יש להפליא איך קרי ליה רחמנא 'נזיר' אחר שפבר עבר ימי נזירו והוא שותה יין. ונראה לפרש בס"ד על פי מה שכתבו דנזיר חוטא על שצער עצמו מן היין (נזיר יט), דעקר העבדות הוא דבשעת שתית יין וכן בשאר הנאות לא יכונן להנאותו, אבל באמת אי אפשר לבוא לידי מדרגה זו כי אם בשפירש עצמו בתחלה מתענוגי עולם הזה, ושוב אפשר לו לקדש עצמו גם בשעת הנאותו, מה שאין כן אם רוצה להתחיל מיד במדרגה הנ"ל אינו אלא מטעה עצמו [וכו'].

ובזה נבוא אל המקון בס"ד, כבר כתבנו כי עקר הפרישות הינו דבשעה שאוכל ושותה יהיה בולם הנאותו שלא תהיה פי אם בבחינת לא אפשר ולא מקמון, אבל אי אפשר לבוא לידי מדה זו כי אם אחר שפבר הפריש עצמו זמן רב ונתרגל להיות פרוש מתענוגי עולם הזה, והינו דאמר רחמנא ואחר ישתה הנזיר יין, דהינו אם יקם נזירות להזיר עצמו מפל אשר יוצא מגופן היין, ושוב יוכל להיות נזיר

וזה שאמר איש את קדשיו לו יהיו, הינו גם אחר שהקדיש ברוחנותו הוא ויכול לשאל עליו ולהחזיק בו, ואשר יתן ממנו לכהן אשר כפר נתן לכהן, לו יהיה לכהן ואי אפשר לשאל עליו ולהוציא מידו.

וכאו המים המאריים האלה במעיד לצבות כטן ולגפל ירך ואמרה האשה אמן אמן (ה כב)

חן טוב

רבי יחיאל בדיחי זצ"ל

שני סוגי אמן

יש להבין מדוע נקפלת אמירת "אמן אמן". ובמשנה סוטה (יה) דרשו, 'אמן על האלה, אמן על השבועה, אמן מאיש זה, אמן מאיש אחר, אמן שלא שטייתי ארוסה ונשואה ושומרת רבם וכנוסה'. (הובא כאן ברש"י, ועי' תוס' קידושין כו: ד"ה אמן).

ואפשר לבאר עוד, שהנה מלבד מה שהכנה אומר לאשה, שאם חטאה יגרמו המים למיתה, מקדים ואומר לה, שאם לא חטאה והיא טהורה, "הנני ממי המרים המאריים האלה" (במדבר ה, ט). ונראה, שדבריו אלו הנם בגדר ברכה לאשה, שאם לא חטאה, לא יזיקו לה המים, אף שהם מים ששם ה' המפרש מחוי בתוכם, ונקראים "המים המאריים".

ומפני שפדברי הכהן ישנה גם ברכה וגם קללה, כופלת האשה ואומרת "אמן אמן". "אמן" על הברכה שבזה היא מקפלת את הטובה אם לא חטאה, ו"אמן" על האלה והשבועה, שבזה היא מקפלת את הרעה אם חטאה.

ובזה יובן מדוע יש 'פסק' בין "אמן" ל"אמן", לפי שאין ענינם אחד, אלא "אמן" ראשונה היא על קבלת טובה, ו"אמן" שנייה היא על קבלת רעה, ועל פן יש הפסק ביניהם. וכעין דברי הזהר הקדוש (פר' וירא דף קכ ע"א ופר' נשא דף קלח ע"א) על הפסוק 'ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם אברהם" (בראשית כב, יא), שהטעם ל'פסק' שיש בין "אברהם" ל"אברהם", כי בראשון עדין לא השלם בעשרה נסיונות, ובשני כבר השלם, ועל פן יש להפסיק ביניהם. (באריכות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר

וְנִרְאָה, דהנה באמת הודוי צריך להיות בתרטה גמורה ועזיבת החטא, עד שיעיד עליו היודע תעלומות שלא ישוב לדבר הזה עוד, וכמו שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ב ה"ב), אכל בלא זה חס ושלום הודוי מגרע כחו, וכמו שנאמר בפרשת בחקתי (ויקרא כו מ) 'והתודו את עונם אשר עשו וכו' במעלם אשר מעלו כי וכו' אף אני אלף עמם בקרי', והפרוש, אם בשעת הודוי אינו בתרטה רק הוא עדין במעל אשר מעל מקדם, אזי הודוי הוא רק משפה ולחין והוא מגרע עוד, וכן הוא בחז"ל כמה פעמים.

וְלִכְךָ בכל העברות לא צויתה התורה שיתודה, דילמא חס ושלום אינו מתודה באמת, אכל בנשבע על הגזלה לשקר, דאינו חייב קרבן רק אם הודה בעצמו שלא על ידי עדים, אכל בלאו הכי אינו חייב קרבן וחמש, וכיון שהודה מעצמו והשיב את הגזלה אזי בודאי הוא שב בכל לבו, ולכך צויתה התורה להתודות דבאמת מתחרט בודאי בכל לבו כיון שמעצמו השיב את הגזלה.

חֲרָדִים

רבי אלעזר אפרתי זצ"ל

ודוי בלא הסכמת הלב לעזוב חטאיו נקרא תועבה

והודוי יקרא קרבן, דכתיב (הושע יד א) 'וינשלמה פרים שפתינו, ויאמרין בפרק בתרא דזבחים (י) דקרנן בלא תשובה נקרא 'זבח רשעים תועבה', והכי נמי הודוי בלי הסכמת הלב שישוב ולא יחטא עוד יקרא תועבה, ובשובו לכסלה יקטרגו עליו בשמים, והודו נהפך עליו למשחית, שיאמרו לפני מלכו של עולם הרי פלוני שהתודה על חטאתו חזר בעזות פנים לסורו ראשון ככלב ששב על קאו.

כדפרש החסיד (יעב"ץ אבות פ"ד מ"ג) על פסוק (ויקרא כו מ) 'והתודו את עונם ואת עון אבתם במעלם אשר מעלו כי, ויכתיב בתריה 'אף אני אלף עמם בקרי', וקשה וכי זה פרי התשובה, אלא על פרק פרוש 'במעלם' פלומר בעוד מעלם כי, שלא הסכימו לעזוב החטא לגמרי והוי פטובל ושרץ בידו, פי הם מוכנים לחטא ולשוב לכסלה, לפיכך ה' כועס עליהם יותר ואומר 'אף אני אלף עמם בקרי' והבאתי אתם בארץ איביהם, ובאמת כבר היו בארצות אויביהם כדכתיב לעיל, אלא פרוש 'והבאתי' שארחיקם עוד מלפני מארץ ישראל מרחוק עוד בארץ אויביהם, והכי איתא בזהר.

כדאמרן, לכך והתודו את חטאתם דמועיל, וידוע (רמב"ם תשובה פ"א ה"א) דעקר התשובה היא ודוי.

שֵׁבֶט מוֹסֵר

רבי אליהו הכהן זצ"ל

סגלת הודוי לסלק ולבטל מעליו כל הקטרוגים

טוב הרבה לחוטא שיתודה חטאיו לפני המקום, כי סגלת הודוי ופרטיו היא לסלק ממונו כל הקטרוגים, כי כל המתודה אין דינו מסור כי אם בידו של הקדוש ברוך הוא, ורחום הוא ונחם על הרעה, ומום שבו יקדים לאמרו ואל יתן מקום לאחרים לאמרו, כי העושה כן הקב"ה מעביר על כל פשעיו, דכתיב (תהלים לב ה) 'אמרת אודה עלי פשעי לה' ואתה נשאת עון חטאתי סלה'.

צריך לפרט בפיו את החטאים שחטא

וזהו עקר הראשון של תשובה, כמו שכתוב **איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא** והתודו את חטאתם (ה ט). אפשר במה שכתבו הרבה מהמפרשים, דהאיש ישראלי חטר מגזע האייתנים אבות העולם ונשמת שדי, לא אפשר דיעבר עברה במזיד כאן בתחלה, רק שהסדר הוא שייחטא חטא בשוגג ושוב יבוא למזיד. גם כתבו גורי האר"י ז"ל דהנפש היא נצטוית במצות עשה ומצות לא תעשה.

וזה שאמר **איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם**, דהינו בתחלה חוטא בשוגג, ומזה יבוא למזיד למעל מעל בה', ופוגם בנפש וזה שאמר **ואשמה הנפש ההוא**, ולכן והתודו את חטאתם שצריך להתודות על החטא הראשון שהוא הנה סבה לבוא למזיד.

ולכן כל אדם ישים אל לבו בשעת הודוי ויפרש החטאים והעונות הפשעים שחטא ושהעוה ופשע, ויבקש מהן מחילה ממי שבידו היכלת למחל לו, ולא ישוב עוד לכסלה, ויתבושש כל ימיו על העבר כדי שלא יתבושש עוד ביום הדין הגדול ויחנורא. (פרק ו)

אָזוּר אֱלִיהוּ

רבי אליהו הורשובסקי זצ"ל

מצות הודוי מתוך חרטה גמורה

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם. ופרש רש"י דזה קאי על גזול ונשבע לשקר וכו', והתודו את חטאתם אשר עשו הרמב"ם (תשובה פ"א ה"א) עשה מזה מצות עשה להתודות כל אדם על חטאיו מהן קרא 'והתודו'. אכל צריך פרוש אם באמת חייב הודוי על כל עברות, אם כן מאי שנא דכתבה התורה מצות ודוי ונקא כאן גבי גזול ונשבע לשקר.

קפץ תחלה לים וקדש את השם ולכן זכה לזרע מלוכה, ולכן לא נכתב אצלו נשיא דלגבי ידיה מילתא זוטרתא היא להיות נשיא לשבט אחד, והוא מעמד לגדולה מזו למלוכה על כל ישראל ולכן לא נכתב רק 'למטה יהודה', ועל דרך שאמרו רז"ל גדול מרבן שמו.

מצוות הפרשה

מצות הודוי

נחל קדומים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל - החיד"א ודוי על עברת השוגג שנרמה לעון המזיד

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא והתודו את חטאתם (ה ט). אפשר במה שכתבו הרבה מהמפרשים, דהאיש ישראלי חטר מגזע האייתנים אבות העולם ונשמת שדי, לא אפשר דיעבר עברה במזיד כאן בתחלה, רק שהסדר הוא שייחטא חטא בשוגג ושוב יבוא למזיד. גם כתבו גורי האר"י ז"ל דהנפש היא נצטוית במצות עשה ומצות לא תעשה.

וזה שאמר **איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם**, דהינו בתחלה חוטא בשוגג, ומזה יבוא למזיד למעל מעל בה', ופוגם בנפש וזה שאמר **ואשמה הנפש ההוא**, ולכן והתודו את חטאתם שצריך להתודות על החטא הראשון שהוא הנה סבה לבוא למזיד.

פֶּסֶף נִבְחָר

רבי אבי עזרי זעליג מרגליות זצ"ל

העונות שאין האדם זוכר אינן מעכבות את התשובה

יקשה האידן אפשר להועיל תשובה, והלא עקר תשובה הוא ודוי, ואדם עלול לשכחה, ואם כן אין תרופה למכתו, פן ואולי ישכח איזה חטאים להתודות עליהם. **אכן** יש הוכחה דתשובה מועיל אף אם ישכח איזה חטאים, דתמן תנינן (נגעים פ"ב מ"א) בית אפל אין פותחין חלונותיו לראות את הנגע, ככה בעונות אדם מה שאינו זוכר אינו מעכב, לכך שפיר סמיק הני תרי פרשיות וישלחו מן המחנה כל צרוע, מכת זה מוכח דתשובה מועיל

שם עולם

רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל

חרטה וקבלה על להבא קרם הודוי

'קחו' עמכם דברים ושובו אל ה' (הושע יד א). ובאורו הוא, שלא נעשה כמו שאנו מרגלים בתשובתנו לפני ה' שאין אנו מתבוננים בתחלה מה לבקש ממנו, אלא אנו אומרים בפנינו הנסח המרגל לנו, כמו 'אשמונו' ועל חטא' וכדומה, ורק בעת האמירה גופא אנו מחשבין שימחל לנו על עון זה או על זה. והאמת אין זה מן הנימוס, והכתוב אמר (מלאכי א ו) 'אם אדונים אני איה מורא', והיתכן שיבוא אחר פתאום אל המלך לבקש ממנו על כמה דברים נחוצים שנצטרך לו בעניניו ונוגע לו לחיי נפשו, או לבקש ממנו

מחילה על כמה ענינים שפשע כנגדו, ויפעל בנפשו שלא להתבונן מתחלה איך לדבר עמו, אלא בודאי יסדר בדעתו מתחלה היטב מה לדבר ואיך לדבר, ועל איזה דבר יבקש מתחלה ועל איזה אחר כף.

וקל וחמר לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא בורא כל העולמים אלקי האלקים ואדוני האדונים המחיה את הכל בריצונו, בודאי צריך האדם להתבונן מתחלה על מה לבקש ממנו שימחל לו, ולהסכים בדעתו שלא לשוב לכסלה עוד, ואחר כך לבוא לפני ה' ולבקש ממנו דבר זה, דהיינו כשאומר 'אשמונו כגדנו גולנו' צריך להתבונן מתחלה שרוצה להעתיך לה' שימחל לו על עון גולה, וזהו שיך רק אחר שכתב התחלת מתחלה על עון גולה וקבל על עצמו שלא לגזל עוד, וכן

כהאי גונא כשאומר 'דברנו דפי וכו', חמסנו, טפלנו שקר וכו', לצנו' וכו', בכל אלו חרטה וקבלה על להבא, וכן פהאי גונא באמירת 'על חטא'.

כי מצות ודוי הוא מן הדין אחר שמתחרט וקבלה על להבא, וכן פהאי גונא באמירת 'על חטא', כי מצות ודוי הוא מן הדין אחר שמתחרט ומפיר בנפשו שחטא בדבר זה לפני ה' ומקבל על עצמו על להבא שלא לעשות עוד דבר זה, אמרה לנו התורה 'והתודו את חטאתם' וגו'.

וזהו שאמר הנביא 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה'', רצה לומר שמתחלה יקח לנפשו הדברים שרוצה להעתיך לה', ואחר כך לשוב לפני ה' להתודות לפניו, אבל לא שהתבוננות יהיה אחר שכתב התורה.

מעשי צדיקים

כשאני נמצא כאן וצעקות אלו מפריעות לי ללמוד, אני כבר עתה בבחינת מת, לא הועילו כל הבקשות וההפצרות שיחזרו למקלט.

תמהו הנוכחים על ר' יוסל מדוע אינו מסלק את האשה מהמקלט, הרי המקלט פרטי ור' יוסל היה אדם תקיף בדעתו, כיצד הוא מבליג על ההפרעות שלה, ובפרט שהיא גרמה שרבי מוטל לא יכול לשהות במקום מחסה מוגן.

משנשא על כף, הסביר ר' יוסל, "עתה עת צרה וזמן ששורים בו דינים על ישראל, אם משמים נגזר עלינו לסבל, מוטב לנו לסבל מהפרעות האשה המסכנה, מאשר לסבל סבל קשה יותר של פגיעה בגוף, רחמנא לצלן". (זכרון עז)

ואחר ישיבה הנזיר זין (ו ט)

ידידות מפלגה שררה בין הגאון הרב דוד פרידמן זצ"ל בעל שאילת דוד ששמש כרבה של קרלין, לבין הרה"ק רבי אשר מסטולין זיע"א, לימים ספר בנו וממלא מקומו הרה"ק רבי ישראל פרוכט מסטולין זיע"א, היניקא, על גדל דבקותו של רבי דוד ברבי מסטולין.

היה זה בעת שנפל רבי דוד למשכב, מקרביו הזעיקו למטתו פרוכטור מפרסם מוורשא בסכום עתק של מאות רובלים, טרם עזב הפרופסור את מטת

זרע (ה כח)

בשנת תש"ח, הפגזה ירושלים על ידי הערבים צמאי הדם שחפשו להרג ולרצח גברים טף ונשים, במיוחד סבלו מאימתם שכונות הצפון, שבאותן השנים היו סמוכות לגבול עם ממלכת ירדן.

בבעלות החסיד הנגיד ר' יוסל וינברג היה מקלט פרטי שמקום במחסן מתחת לבית הכנסת, הוא הזמין את הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים זיע"א להתגורר במקלטו, ואכן הוא נעתר לו ובא למקום.

מאחר והיה זה מקלט פרטי ולא צבורי שכל הרוצה להכנס אליו יכול לבוא, היו במקום רק בני המשפחה ועוד כמה מהשכנים שהיו אנשים חשובים, ביניהם הרה"ק רבי משה גדליה מזוהייל זיע"א, וכן הוא הפרד בוילון עבור הגברים שלא כבמקלטים אחרים.

למרות זאת הגיעה למקלט אשה מסכנה שדרה באזור, ולתמיהת כלם הסכים בעל הבית ר' יוסל שתכנס ולא אמר לה מאומה, כל אימת שהיו הפגזים נופלים בסביבה, היתה מסכנה זו פורצת בצרחות מרב פחד, שהפריעו לכל השוהים במקלט.

משראתה כף רבי מרדכי חיים, בכר לחזר לביתו והסביר טעמו, מה כבר יכול לקרות בשהותי בביתי מחוץ למקלט, הכי גרוע יתפוצץ לידי פגז חלילה, הרי

כל הבא לצבא צבא לעבד עבדה באהל מועד (ב)

בזכות התמדתו המפלגה, נתקיימו ברבי שלמה קאליש זצ"ל דברי חז"ל (ברכות מב.) 'תכף לתלמידים חכמים ברכה', ברפת רבו הרה"ק האבני נזר זיע"א בו דבק כל ימי חייו, עמדה לו בעת הגיע תורו להתניב לשרות בצבא הרוסי.

בעל מבנה גוף חסון היה רבי שלמה בימי ילדותו, נחן בכחות פיסיים במדה יתרה, הרים משקלות בנקל, והטיל אימה על השקצים שהתאוו להציק ולהרע לילדי ישראל. בעצמו ספר באחרית ימיו כי בימי נעוריו יכל לנצח שלושה שקצים ביחד, עתה חשש פן יגיסוהו לחיל הנגרים.

נכנס אפוא אצל רבו האבני נזר לפני ולפנים, ותלה בו עינים מתחננות, אולם הרבי בטל חששותיו במחי יד, "אתה חיל, מילא גם זה עסק", כאשר התייצב לפני ועדת החיול, הורו הרופאים לשחררו על אחר מטעמי בריאות.

מזכיר הועדה התפלא ושאל נדהם, "אם בחור ארז שכמותו משחררים, את מי יש בכלל לגיס", אף פקדת הרופאים חזקה עליו לשחררו. כיון שקבל עליו מילדות על תורה, פטרוהו מעל מלכות כדברי חז"ל. (זכרון שלמה)

ואם לא נטמאה האשה וטהרה הוא ונקתה ונזרעה

קדשת השבת יורדות הרבה השפעות לעולם, האיש הרוצה לקבל משפע העליונה, מִכְרַח לְהִבִּיא הַרְצוֹן אֶל הַדְּבוּר וְלוֹמַר "לְכָבוֹד שַׁבַּת קִדְשׁ", עַל זֶה רָמְזוּ חַז"ל 'זְכוּר וְשִׁמּוֹר בְּדַבּוּר אֶחָד נֶאֱמָרוּ', כִּי בְּדַבּוּרוֹ שֶׁל שַׁבַּת תִּלְוָא מִלְתָּא.

בְּכִי, הַמְּשִׁיב רַבִּי צְבִי הִירֶשׁ, מוֹבְנִים דְּבָרֵי רַש"י הַקְּדוֹשׁ, לְרַש"י הִיָּה קִשָּׁה לְשֵׁם מָה צְרִיכִים הַכֹּהֲנִים לְבִטּוֹא אֶת הַבְּרָכָה בְּשִׁפְתֵיהֶם, הִרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא הַמְּבָרֵךְ כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר שָׁם, 'וְאֵנִי אֲבָרְכֶם', וּפְרַשׁ רַש"י וְאֵנִי אֲבָרְכֶם לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵנִי אֲבָרְכֶם לַכֹּהֲנִים.

עַל זֶה מְשִׁיב רַש"י וְאוֹמֵר, כְּמוֹ 'זְכוּר' שְׁמֹר', כְּלוֹמַר כְּמוֹ זְכוּר וְשִׁמּוֹר הָאֲמֹרִים בְּשַׁבַּת קִדְשׁ, מְצֻיִם אָנוּ עַל הַהֲכָנָה אִף עַל פִּי שֶׁהַשֹּׁפֵעַ יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם, כִּי הֵדִין בְּבִרְכַת כֹּהֲנִים, אִף עַל פִּי שֶׁהַבְּרָכָה בָּאָה מִן הַשָּׁמַיִם, מְצֻיִם הַכֹּהֲנִים לַעֲשׂוֹת פְּעֻלָּה מְלִתְתָא עַל יְדֵי אֲמִירַת הַבְּרָכוֹת בְּפִיהֶם.

נִהְיָה הַמְּאָרֵחַ מֵהַפְּרוּשׁ וְאוֹמֵר לְרַבִּי צְבִי הִירֶשׁ, "הַחֲיִיתֶם אוֹתִי, כִּי עָתָה נִתְּוֹדַע לִי כִּנּוּת הַתְּרַגּוּם עַל 'אֲמֹר לָהֶם' שְׁמִתְרַגְּם 'כְּדִ תִּימְרוּן לְהוֹן', כִּי בְּאֲמַת אָמַר הַקַּב"ה שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ יִבְרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּ'אֲמֹר' 'וְאֵנִי אֲבָרְכֶם', רַק הַהֲשַׁפְּעָה יוֹרֵדַת עַל יְדֵי 'אֲמִירַת' הַכֹּהֲנִים. (בֵּירוֹת הַמֵּיִם)

יְבַרְכֶּךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ (ו' נד)

בְּשִׁיחָה רואה צָרַף בְּדָבָר, עוֹסֵק הִיָּה הַרַה"ק רַבִּי יִשְׁכָּר דָּב בְּעֵרִישׁ טוֹרְנֵהֵיִם מְלוֹקְחוֹעַ וְלִבְרוֹז' זִיע"א גַּם בְּשִׁדּוּד מְעַרְכוֹת הַטֵּבַע וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַחוֹת עֲלִיוֹנִים, לְטוֹבָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַנְּתוּנִים בְּמַצּוֹקָה.

בְּעִיר סְקוֹרְנִבִּיץ, הַתְּגוֹרֵר אֶחָד מִשְׁרֵי הַמְּלָךְ בְּאַחֲזָה מִפְּאֲרַת, בְּמִשְׁפַּח שְׁנִים רְבוֹת הִיָּה סִפְק הַחֲצַר 'הוֹדִי, שֶׁהַצְּלִיחַ בְּעַסּוֹקוֹ זֶה. לְמִים נִסַּע הַשֵּׁר לְמִדְיַת הַיָּם, שָׁם מְצָא עֲרִלִית מִשְׁכַּלַת שְׁמִצָּאָה חוֹן בְּעֵינָיו, הוּא הַצִּיעַ לָהּ לְבֹא לְנַהֵל אֶת מִשְׁק בֵּיתוֹ, וְהִיא הַסְּכִימָה לָכֶּךָ.

בְּשִׁחָזוֹר הַשֵּׁר לְבֵיתוֹ לֹא נֶעַם הַדְּבָר לְאִשְׁתּוֹ, אִךְ בְּלִית בְּרָרָה נֶאֱלָצָה לְהַסְכִּים לְהַסְדֵּר זֶה, כְּאֲשֶׁר בָּאָה אִשְׁתְּ הַיְּהוּדִי לְבֵית הַשֵּׁר וּבִיָּדָה הַמְּזוֹן לְכַלְכַּלַת הַבֵּית כְּרִגְלִי, הוֹדִיעָה לָהּ הַמְּשַׁרְתֵת כִּי מֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה עָלֶיהָ לְפָנוּת אֶל מְנַהֶלֶת הַבֵּית.

אִפּוֹא אֶת הַקְּהֵל בְּבִרְכַת כֹּהֲנִים", מִשְׁשִׁמַּע כִּי סָבַר עַל אֶתֶר וְקָבַל, וּבְרַךְ כָּל אֶחָד מֵהַמְּבַקְשִׁים אֶת בְּרַכְתּוֹ בְּנִפְרָד. (מֵאִיר עֵינֵי יִשְׂרָאֵל)

דָּבָר אֶל אַהֲרֹן וְאֵל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם יְבַרְכֶּךָ וְכו'. וְשִׁמּוֹ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֵנִי אֲבָרְכֶם (ו' כג - כז)

בְּמַהֲלָךְ גְּדוּדָיו הַזְּדִמּוֹן הַרַה"ק רַבִּי צְבִי הִירֶשׁ מְרִימְנוֹב זִיע"א לְעִיר וּוִישְׁנִיצָא, וְהִגִּיעַ לְבַקֵּר בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ שֶׁל רַב הָעִיר, בְּעַל הָאֲרִיָּה דְּבֵי עֵילָאִי זְצ"ל. בְּבֹאוֹ אֶל הַרְבֵּי, הַפְּצִיר בּוֹ הַמְּאָרֵחַ שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּמַחְצָתוֹ אֶת הַשַּׁבָּת, וְרַבִּי צְבִי הִירֶשׁ נִעְנָה לְבַקְשָׁה.

בְּשַׁבַּת קִדְשׁ בְּעַת הַסְּעוּדָה כְּבַד הָאֲרִיָּה דְּבֵי עֵילָאִי אֶת אוֹרְחוֹ בְּאֲמִירַת תּוֹרָה, אִף הוּא סָרַב וּבִקֵּשׁ לְשִׁמַּע תּוֹרָה מִפִּי רַבָּה שֶׁל וּוִישְׁנִיצָא. לְבִסּוּף נִעְנָה הָאֲרִיָּה דְּבֵי עֵילָאִי וְשָׁאַל אֶת רַבִּי צְבִי הִירֶשׁ, "כְּבֹדוֹ הִרִי כֹהֵן, אוֹלֵי יוֹאִיל לְבָאֵר לָנוּ דְּבָר תְּמוּוֹה בְּדַבְרֵי רַש"י הַקְּדוֹשׁ עַל בְּרַכַּת כֹּהֲנִים.

"עַל הַפְּסוּק 'כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' אֲמֹר לָהֶם, מִפְּרֶשׁ רַש"י 'אֲמֹר לָהֶם', כְּמוֹ 'זְכוּר שְׁמֹר', מָה כִּנּוּתוֹ לּוֹמַר בְּכֹךְ". אָמַר לוֹ רַבִּי צְבִי הִירֶשׁ, אֲשִׁיב עַל כִּי בְּמַעֲשֵׂה שְׂאֲרַע עַמִּי, "עֲרַב שַׁבַּת אַחַת בְּעַצּוֹמוֹ שֶׁל חֲרָף, לֹא הָיוּ דְּגִים לְכָבוֹד שַׁבַּת בְּבֵית מוֹרֵי וְרַבִּי הַרַה"ק רַבִּי מְנַחֵם מְנַדֵּל מְרִימְנוֹב זִיע"א.

מִשֶּׁהִתְאַחֲרָה הַשְּׁעָה, פְּגִיטֵי אֶל מוֹרֵי וְרַבִּי וְשִׁאֲלַתִּי מָה לַעֲשׂוֹת, הַשְּׁלַג נִעְרַם לְגַבָּה רַב סְבִיבוֹת הָעִיר, וְעוֹבְרֵי אֲרוֹחַ פְּסוּ בְּכָל הַסְּבִיבָה, בְּדֶרֶךְ הַטֵּבַע לֹא נִרְאָתָה כָּל יְשׁוּעָה בְּאַפְקֵי.

הַרְבִּי הוֹרָה לִי לְהִכִּין הַכֵּלִים וְצָרְכֵי בְּשׁוּל הַנְּצֻרִיכִים לְבִשׁוּל הַדְּגִים, לְהַעֲמִיד קִדְרָה עִם מֵיִם עַל הָאֵשׁ וּלְהַנִּיחַ בְּתוֹכָהּ בְּצֻלִים חֲתוּכִים כְּרִגְלִי, וְכֹאשֶׁר אָגִיס אֶת הַקְּדוּרָה בְּכַף כְּהַרְגָּלִי, לּוֹמַר כָּל פְּעַם בְּכִנּוּנָה רְצוּיָה 'לְכָבוֹד שַׁבַּת קִדְשׁ'.

עֲשִׂיתִי כְּמַצּוֹת רַבִּי, פְּתָאוּם הִגִּיעַ יְהוּדִי שְׂבָא לְשַׁבַּת אֶת שַׁבְתּוֹ בְּצַל הַרְבִּי בְּרִימְנוֹב, וְהִבִּיא עִמּוֹ דְּגִים לְצָרַף בֵּית הַרְבִּי לְכָבוֹד שַׁבַּת, הַדְּבָר הִיָּה לְפָלֵא בְּעֵינֵי כָּל, כִּי לֹא חָשְׁבוּ שֶׁעוֹד תִּהְיֶה אֶפְשָׁרוּת לְהַשִּׁיג דְּגִים לְשַׁבַּת הַמְּתַקְרָבֶת.

בַּיּוֹם שַׁבַּת קִדְשׁ בְּשַׁעַת הַסְּעוּדָה בְּאֵר רַבִּי מְנַחֵם מְנַדֵּל, "דְּעוּ כִּי עִם

הַחוּלָה, חוּהָ דְעִתּוֹ כִּי רַבִּי דוֹד בְּגִדְרַח חוּלָה מְסַכֵּן וְאִסּוֹר לוֹ לְשַׁתּוֹת מִשְׁקָאוֹת חֲרִיפִים כְּאֶלְכוּהוּל וְכו'.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהָה הַחֲסִיד ר' יוֹסֵף דוֹד מְטַלְיַחָן ז"ל בְּמַחְצַת רַבִּי אֲשֶׁר בְּסִטְאֵלִין, כְּשֶׁנִּפְרַד מֵהַרְבֵּי, הוּא בְּקִשׁ הִימְנוֹ שֶׁיַּעֲבֹר בְּדַרְכּוֹ אֲצַל הַרְבֵּי מִשְׁרָלִין וְיִמְסוֹר לוֹ דְרִישַׁת שְׁלוֹם מֵאֲתוֹ, וְאִף שֶׁלַח לוֹ בְּקִבוּק יַיִן לְשַׁתּוֹת.

בְּהִגִּיעַ ר' יוֹסֵף לְבֵית רַבָּה שֶׁל קַרְלִין, מְצָא אֶת בְּנָיו עוֹמְדִים בְּחֶדֶר הַחִיצוֹן וּמְתַעֲצִים עִם הַרוֹפְאִים, מִשְׁהוֹדִיעַ לָהֶם כִּי יֵשׁ בְּיָדוֹ דְרִישַׁת שְׁלוֹם מֵרַבִּי אֲשֶׁר לְאֲבִיהֶם, הַנִּיחוּהוּ לְהִכְנִס.

הוֹצִיא ר' יוֹסֵף מִצְּקוֹנוֹ אֶת בְּקִבוּק הַיַּיִן שֶׁשִּׁלַח הַרְבֵּי, וְהִגִּישׁוּ לְמִטַּת הַחוּלָה שֶׁצָּוָה לְהִגִּישׁ לוֹ כּוֹס, וְהוּא מְזַג לְעַצְמוֹ מֵהַיַּיִן. בְּשִׁמַּע בְּנָיו מֵהַנְּעִשָׂה, נִכְנְסוּ וְהִתְחַנְּנוּ לְפָנָיו שֶׁיַּחֲסוּם עַל נַפְשׁוֹ וְלֹא יִשְׁתָּה, אִךְ רַבִּי דוֹד הִשִּׁיב בְּבִטְחָה, "אִם הַרְבִּי שֶׁלַח לִי אֶת הַיַּיִן, צְרִיף אֲנִי לְשַׁתּוֹתוֹ".

סִיִּים רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְסִטְאֵלִין וְאוֹמֵר, כִּי פְּשוּט הַדְּבָר שֶׁהִגִּיעָה לוֹ רְפוּאָה בְּזַכּוֹת הַיַּיִן שֶׁשָּׁגַר הַרְבֵּי, בְּגִדְלֵ אֲמוּנָתוֹ שֶׁהָיוּ אָכֹן יְרַפְּאוּהוּ, הַחֲדוּשׁ הוּא שְׁגָם לְאֲדָם גְּדוֹל כְּמוֹתוֹ, הִיָּה אֲמוּנָה פְּשוּטָה בְּרַבִּי אֲשֶׁר. (אוֹר הַנְּהוּז)

דָּבָר אֶל אַהֲרֹן וְאֵל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם (ו' נג)

לְצָרַף הַדְּפֹסֶת אֶחָד מִסְפָּרִיו, הִגִּיעַ הַחֲפִץ חַיִּים זְצ"ל בְּשַׁנַּת תַּרע"א לְעִיר פְּיַעֲטְרִקוֹב, בֵּית הַדְּפּוּס בּוֹ שֶׁהָה הִיָּה סְמוּךְ לְבֵית תְּפִלָּה שֶׁל חֲסִידֵי גוּר, וּבְהִגִּיעַ עַת תְּפִלַּת הַמְּנוּחָה, נִכְנְסוּ לְהַתְּפַלֵּל בְּמִקּוֹם וּלְהַמְתִּין לְמַעֲרִיב.

הַגִּם שְׂבָרַב עֲגוּתְנוֹתוֹ הַתִּשְׁבַּב בְּמַעֲרַב בֵּית הַכְּנֶסֶת כְּכֹל אֲדָם פְּשוּט, שְׁמַעוֹ שֶׁל הַחֲפִץ חַיִּים כְּבָר יָצָא בְּאוֹתָם יָמִים עַל פְּנֵי תַבַּל, בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה הַכִּיר אֶחָד הַחֲסִידִים כִּי הִיָּהוּדִי הָאוֹרֵחַ נְמוּךְ הַקּוּמָה הַיּוֹשֵׁב בְּמַעֲרַב, הוּא בְּעַל הַחֲפִץ חַיִּים הַמְּפָרְסֵם.

אֲחֵר סִיּוּם הַתְּפִלָּה נִגְשׁוּ אֵלָיו הַמַּתְּפַלְלִים שֶׁהִתְוֹדְעוּ לְזוּחוֹת, לְבַקֵּשׁ אֶת בְּרַכְתּוֹ, אִךְ הַחֲפִץ חַיִּים סָרַב בְּרַב עֲגוּתְנוֹתוֹ וְטָעַן, "אֵינִי אֲדָמוֹ", מָה אַתֶּם רוֹצִים מִמֶּנִּי", נִעְנָה אֶחָד מִחֲשׁוּבֵי הַקְּהֵל בְּמִקּוֹם וְאוֹמֵר, "הִרִי הַחֲפִץ חַיִּים הוּא כֹהֵן, יְבַרְכֶּךָ נָא

נגישה האשה אל הצעירה שהגיעה, ברכה אותה למנוחה, ומסרה בידה את צרכי המזון. מבלי משים שקלה המטרונית הצעירה את כמות המזון, ולמרבית שמחתה מצאה כי הסחורה חסרה ממשקלה הראוי.

מיד התמלאה פעם על אשת היהודי, ורצה בבהלה אל השר בטרוניה כי גלתה שהיהודי ואשתו מוצצים לשד דמם ומתעשרים על חשבונם, אשת היהודי החלה להצטדק ולהתנצל בבכי כי לא בהם האשמה, כך נרכשה הסחורה הישר מהסוחר הסיטונאי, אבל מאמצייה לא הואילו לרכך את לב המנהלת שעמדה בשלה והכריזה, "אינני רוצה שפך רגלכם תוסיף לדרך בבית זה".

יתר תקף נתנה הוראה למשרתי הארמון לבל יתנו רשות כניסה ליהודי ואשתו, היא עצמה נסעה העירה, ובראותה חנות גדולה של יהודי אחר, הזמינה אצלו כל צרכי הבית. הלה אם כי ידע את כל הנעשה, סבר בנפשו כי אם לא יתרצה לה תמצא אחר שימכר לה, והסכם ביניהם שהוא ישלח לארמון הכל ובכל חדש תשלם לו עבור הסחורה.

משראתה אשת הספק היהודי את מצבה כי רע הוא, גמרה אמר לנסע לרבי ישכר דב ולשטח לפניו בקשתם וצעדם, בידעה כי איש אלקים הוא, שעת קבלת קהל הנאספים היתה בחצות לילה, ואז נכנסה האשה לקדש פנימה.

בחדר הרבי עמדה ככל הנשים אחרים מחצה שהפסיקה בינה לבין הרבי, ופרצה בבכי קורע לב על אשר ארע לפרנסתם, המשמש בקדש שיידע כי אין דעת הרבי נוחה מבכי, בקש ממנה שתפסיק לבכות, אבל הרבי רמז לו שיניח לה לשפך שיחה.

כשסימה דבריה שאל הרבי האם יש לה מה להוסיף, משלא ענתה אמר, "היי בטוחה כי אותה מנהלת לא תנהל עוד את הבית", היא החלה לבכות עוד בטענה כי רק לפני זמן מועט החלה לשמש בהנהלת הבית, והרבי השיב שנית, "כבר אמרתי שהיא לא תהיה יותר בעלת הבית".

לאחר שהמשמש גער בה על שהיא ממשיכה להתאונן, עזבה את החדר ושבה לביתה, באותה שעת לילה התעורר השר משנתו בפחד, בחלומו ראה את המנהלת החדשה שהביא לנהל את ביתו עומדת כנגדו סמוך למטתו כשספין גדולה בידה, ורוצה להרגו.

השר התלבש בזריזות, כעבר דקות ספורות יצא את הבית לא לפני שהותיר למנהלת החדשה פתק בו כתב כי כל עוד היא לא תעזב את ביתו, אין בידעתו לחזור. בבקר כשקמה משנתה ולא מצאה את השר, נבהלה למראה המכתב שהשאיר לה.

רועדת ובוכיה על האסון שארע לה, מהרה לידידיה שיעזרו בעדה, שנים מהם נסעו להתראות עם השר שנמלט בינתיים לנרשה הבירה, בבקשה שיחזרו בו מהחלטתו לנשל אותה ממשרתה, אך השר השיב כי הוא חושש להיות במחצה אחת עם אשה שאינה שפוייה בידעתה.

הללו מלאו פיהם שחוק כי בודאי רק חלום הוא, אך השר בשלו, יתר על כן הודיע בפסקנות כי ברצונו לתת לה סכום הגון, ובלבד שתעזב את ביתו, כמובן שלא היתה בידה בררה אחרת, היא הסכימה לתנאי השר וחזרה לעיר מולדתה.

השר שב לביתו, ואשתו מהרה להזמין את הספק הנותיק שהעבר מתפקידו על ידי המנהלת שעזבה, שימשיך בעבודתו כמקדם, ולבית היהודי היתה הרוחה כאשר דבר איש האלקים. (אהל יטבר)

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (ו טו)

בגדל חריפותו ושינויתו פותר הנה הרה"ק **רבי מסעוד שטרית** זיע"א, **בבא סידה**, כלאחר יד כל בעיה קשה ומסבכת, תמיד עלה בידו למצא דרך להשפין שלום ולפשר בין הצדדים לשביעת רצונם.

בימי הרה"ק **רבי מסעוד אביחצירא** זיע"א, היו בתאפילת שני שתפים שמסחרם פרץ בארץ, לימים התגלעו ביניהם סכסוכים בעניני השתפות בהם העסיקו רבות את רבני אזור תאפילת, ולא נמצאה דרך לפשר ביניהם.

למזלם הרע הסתבכו הענינים בפטירת אחד מהם, ויורשיו היו קשים יותר מאביהם, הדבר הגיע עד בית דין הגדול בעיר פאס, משנאלו חכמי פאס לפשר בין הצדדים, שלחו מכתב בקשה לרבי מסעוד אביחצירא כי בהיות שהשתפים הם מאנשי מחוז, יואיל נא בטובו לבא לפאס לשבת במושב בית הדין, או ישלח את נציגו במקומו.

שקל רבי מסעוד את הדבר, ומצא לנכון לשלח את בנו חורגו בבא סידה לעיר פאס, בדרך לא דרך הגיע בבא סידה לעיר פאס, במלבושיו הרגילים נראה הנה כיהודי פשוט.

טרם התודע לחברי בית הדין, הררה קמעא ואמר אל לבו, מי אני ומה אני שיתחשבו בי חכמי פאס המפורסמים והידועים בחכמתם, איזה רשם אעשה עליהם בלבושי הפשוט, כבר אמרו חז"ל (שבת קמה:) בעירי מספיק שמי, אך חוץ לעירי מלבושי.

נכנס למושב בית הדין ולא גלה עצמו מי הוא ועל מה בא, אלא שאל שאלה קטנה, בסדורים כתוב כי בפסוק 'פתח את ידך, יש לכוון ראשי תבות פא"י וסופי תבות חת"ך, ויכוון בשם פא"י שהוא מספר שלוב שם הוי"ה אדנו"ת, ומספר סא"ל. מדוע כתבו רבותינו בשם סא"ל ולא צ"א או אמן, שגם הם מספרים בשם פא"י.

ראו חכמי פאס יהודי בלבוש פשוט עומד לפנייהם ושואל שאלות בשמות הקדש, וחשבוהו לאחד הצדיקים הנסתרים, מאחר וכל תשובה שענו לו לא הניחה את דעתו, דחוהו ליום המחרת, עינו בספרי הקדש, אך לא מצאו מענה.

אמרו לו, "בכבוד, יאמר מר", השיבם, "בפסוק זה אנחנו מכונים על פרנסת האדם ואומרים 'פתח את ידך ומשביע לכל חיי, המכון בפסוק זה כראוי, הקדוש ברון הוא משפיע עליו שפע וברכה עד בלי די'.

מאחר וכידוע קשה נסיון העשר שבעתים מנסיון העני, כמו שכתוב (דברים ח יב-יד) 'פן תאכל ושבעת' וגו' ורם לבקר ושכחת את ה', וכתוב (סם לב טו) 'וישמן ישרון ויבעט', רצו רבותינו להזכיר ולהדגיש לאדם בכונת שם זה סא"ל, שהוא ראשי תבות של סוף אדם למיתה, כלומר, אתה האדם יכור ואל תשכח בכל מצב ובפרט כאשר תהיה בשפע ובעשר, את יום המיתה, אל תבעט מתוך עשר בהקב"ה המשפיע לך כל טוב, ותכון סוף אדם למיתה.

ראו חכמי פאס כי עומד לפנייהם אדם מיחד, חקרוהו ושאלוהו ומי הוא ומהיכן הוא, ומסרו בידו את ענין הבוררות, הוא בחכמתו ופקחותו פשר בין הצדדים בכי טוב, לשביעת רצונם ולפליאת חכמי פאס. (הסבא קדישא סידנא בבא סאל)

פרשת נשא

התקשרות לצדיק

סיפר הגאון החסיד רבי חיים יעקב פריד, רבה של העיר טיסאליק, ומלפנים רבה של העיירה בעטלען אשר במדינת זיבנברגן, 'מעשה רב' אשר היה עמו ועם בני ביתו, ללמדנו מה רב הוא כוחם של הצדיקים:

ר' יונה, אחד מתושבי העיר נדבורנא, מגדולי חסידי ומקושרי הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א, היה סוחר נודד שאת פרנסתו מצא באופנים הבאים: ממקום מגוריו בנדבורנא היה ר' יונה רוכש מגוון של תשמישי קדושה כמו כיפות, טליתות קטנות וגדולות, נרות של שבת ושל הבדלה, פמוטות ועוד כיוצא בזה. את חפצי הקדושה היה מעמיס על עגלה פשוטה ששימשה אותו בנאמנות ונוסע עימה למדינת זיבנברגן, שם היה עובר מעיר לעיר ומעיירה לעיירה ומציע את מרכולתו למכירה. לאחר שהיה מסיים את מכירת כל תשמישי הקדושה היה ר' יונה רוכש בזיבנברגן כמות גדולה של עורות שמחירים היה שם זול במיוחד, מעמיס על העגלה וחוזר לנדבורנא, שם היה מוכר את העורות ברווח יפה, ומכך עשה את פרנסתו בהרחבה.

דרכו של ר' יונה היה שבכל עיר ועיירה שהיה מגיע במדינת זיבנברגן היה קונה שם שביטה למשך שבוע או שבועיים ולפעמים אף יותר מכך. היו לו ידידים טובים שדאגו למקומות אירוח ולסעודות צנועות, וכך היה סיפק בידו להגיע אל כל הרוכשים הפוטנציאליים. מדי יום ביומו, בין מנחה למעריב, היה ר' יונה מציב שולחן במבואת בית הכנסת, מניח עליו את מיטב סחורתו והציבור היה קונה.

ביתר שעות היום היה ר' יונה עוסק בתורה ובתפילה ובמילי דחסידות. שעות הרבה היה יושב ולומד גמרא בהתמדה רבה, וההפסקות היו משמשות לסיפורי צדיקים. חן הוצק בשפתותיו של ר' יונה ובעל מספר מוצלח היה. במתק לשונו היה ר' יונה מספר עובדות טובות והנהגות ישרות, סיפורי מופתים ונפלאות מרבתינו גדולי הדורות וצדיקי החסידות, ועל כולנה היה רגיל על לשונו לספר מאשר ראה בעיניו ושמע באזניו הליכות מלכי בקודש של מורו ורבו הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא, אשר היה מלומד בניסים ועבודתו הקדושה היתה לשם ולתהילה.

היה זה כשר' יונה הגיע לעיירה בעטלען וכדרכו התעכב שם מספר שבועות, כשהוא מציע את מרכולתו למכירה. בעיירה זו מצא

לו ר' יונה מסילות ללבבו של רב העיירה, רבי חיים יעקב פריד, אשר מלבד גדולתו בתורה היה איש חסיד ורם מעלה. היה ר' יונה עולה מפעם לפעם אל ביתו של הרב ושח עימו בדברי חסידות וסיפורי צדיקים, כשהרבנית, מרת בעטי, הייתה מטה אוזן קשבת ומקשיבה לסיפורים המרתקים שיצאו מפיו של ר' יונה כפנינים וכמרגליות. הרבנית הייתה שולחת מהמטבח תקרובת צנועה: כוסות תה עם צלוחיות של מיני מרקחת עשויים מפירות היער, ור' יונה שהיה מטיב ליבו בהם היה מוסיף ומספר כהנה וכהנה כיד ה' הטובה עליו.

באחת ההזדמנויות סיפר ר' יונה כי רבו הרה"ק מנדבורנא נוהג סלסול בעצמו והוא מקפיד ללבוש רק מלבושים שהוכנו על ידי אנשים או נשים כשרים וצדיקים, ואף מאכלו אינו אלא חולין בטהרה, ועוד גינוני קדושה כיוצא בזה.

שמעה זאת הרבנית, ומתוך שדרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה ומומחית גדולה הייתה לכל עניני התפירה והסריגה, החליטה כי גם היא תעשה מלבושים נאים ומתוקנים אותם ילבש הרה"ק מנדבורנא. התעניינה הרבנית אימתי יוצא ר' יונה להמשך מסעו והודיעה לו כי בטרם ייצא מבעטלען בדרכו הלאה, יש ברצונה ליתן לו חבילה אותה יעלה ויביא כמנחת ביכורים לפני הרה"ק מנדבורנא.

עמלה הרבנית והכינה לכבודו של הרבי מפה גדולה עם מגבת צחורה, ואף סרגה זוג גרביים לבנות ומשובחות, וארזה את כל אלה ונתנה לר' יונה שיקח אותם עמו לנדבורנא. ואכן, בשלהי חודש אלול, כשר' יונה נכנס אל הרה"ק מנדבורנא כדי לקרבל את ברכתו הקדושה לקראת השנה החדשה, הוא הניח את החבילה על השולחן ואמר כי זהו דורון לכבוד הימים טובים שבחודש תשרי מאת משפחתו של רב העיירה בעטלען.

חלפו הימים הנוראים, וביום אסרו חג של סוכות נכנס ר' יונה אל הקודש פנימה ועיניו רואות את המפה פרוסה על השולחן, המגבת מונחת על המסעד שבצד הכסא, והגרביים על רגליו של הרבי. הבחין הרה"ק מנדבורנא בר' יונה מביט בו, והוא נענה לעומתו ואומר לו: דע לך שמני יום הקדוש ועד עתה לא סרו גרביים אלו מעל רגליי.

כאשר הגיע ר' יונה שוב לבעטלען פנה תיכף ומיד אל ביתו של הרב כדי להביא להם את הבשורה הטובה. ר' יונה סיפר לרבנית כי הרבי נהנה מאוד מהדורון שהם שלחו

עבורו לכבוד הימים הטובים של חודש תשרי, וכי המפה והמגבת שימשו את הרבי, והגרביים היו על רגליו הקדושות. שמחה הרבנית מאוד ומני אז והלאה הייתה שולחת פעמים רבות בידיו של ר' יונה מלבושים מכובדים אל הרה"ק מנדבורנא שנהנה מהם עד מאוד.

שנים רבות עברו ואביו של הרבנית מרת בעטי, הלוא הוא הנגיד החשוב אבי משפחת ווייזר ממונקאטש, שבק חיים לכל חי, והניח אחריו ברכה, ירושה גדולה. לצד אחיה, בני משפחת ווייזר, קיבלה גם הרבנית מרת בעטי פריד, סכום כסף גדול, ולאחר מחשבה מעמיקה החליטו בני הזוג, רבי חיים יעקב פריד ואשתו, לעלות לארץ ישראל. הכסף שבידם, כך ידעו, יספיק עבורם כדי לקנות שם בית מרווח עם חצר גדולה ועוד ישרא להם די כסף כדי לחיות בהרחבה.

בטרם יצאו אל הדרך החליט רבי חיים יעקב כי עליו לקחת ברכת פרידה וצאתכם לשלום מאת צדיקי הדור אשר יסכימו עמו על נסיעתו. נסע רבי חיים יעקב אל הרה"ק הצמח צדיק מויזניץ זיע"א ושאל את פיו. הצמח צדיק הסכים עמו, נתן לו את ברכת קדשו, ואף הוסיף ואמר לו כי הוא ימנה אותו להיות גבאי צדקה בארץ ישראל וכי הוא יקבל את המעות ארץ ישראל הנשלחים ממנו ויחלקם לנצרכים, וכבר מגבאות זו תהיה לו פרנסה ברווח.

מויזניץ נסע רבי חיים יעקב אל הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א, אלא שהרה"ק מצאנז מיאן להסכים לזאת וסירב ליתן לו את ברכת הדרך. התפלא רבי חיים יעקב ושאל את הרה"ק מצאנז: מפני מה אין הרבי מסכים שאעלה לארץ ישראל, אולם הרבי מיאן לענות לו.

במשך שמונה ימים המתין רבי חיים יעקב שהרה"ק מצאנז יאמר לו את טעמו ונימוקו לסירובו זה, אך הרבי לא נענה לו. הרבי הסתפק בכך שהוא לא הסכים עם הנסיעה, אך סירב לומר לו את הסיבה לכך. עם זאת, מפיהם של חסידים ששהו בחצרו של הרבי שמע רבי חיים יעקב כי מרגלא בפומיה של הרבי להשיב לכל אדם השואל אותו אם יכול הוא לנסוע אל ארץ הקודש: ממה נפשך, אם אינך צדיק וירא שמים - לשם מה לך לנסוע לארץ ישראל, וכי רצונך לטמא את אדמת הקודש?! ואם אתה צדיק וירא שמים - כיצד יכול אתה לעלות בשעה שעם ישראל זקוק לך כאן בחוץ לארץ?! יושב היה רבי חיים יעקב בבית מדרשו

המרובות שיש בכך, החל מקניית עשבי רפואה מיוחדים ונדירים, הכנת מאכלים מיוחדים הטובים לרפואתה, ועד לשכירות של אשה שתפקידה יהא לעזור לחולה ולשמש כראוי בנתינת התרופות במועד ובזמן. כשלעצמי, סיים הספר, מסתפק אני בשכר טירחה מועט שגם הוא כבר כלול בסכום שנקבתי.

מישש רבי חיים יעקב בכיסו ומצא כי הסכום שיש בידו הוא בדיוק מאתיים זהובים. מתוך הירושה הגדולה שהגיעה אליהם לא נותר כי אם מאתיים זהובים ולא יותר. הבין רבי חיים יעקב כי בוודאי אצבע אלוקים היא, שזה הסכום שהספר מבקש וזה הסכום שיש בכיסו, ונתן את הכסף לספר שמצידו נענה ואמר כי הוא מקווה שתוך ששה שבועות תתרפא האשה בס"ד.

באותם שבועות חזר רבי חיים יעקב אל בית אמו בעיר ניגרעשט והמתין לישועת ה' שתבוא כהרף עין. באמונת הצדיקים הוא בטח בקב"ה שבוודאי ישלח רפואה שלימה לאשתו בזכות מעשה החסד שהייתה עושה עם הרה"ק מנדבורנא בהתקנת מלבושיו.

אין לשער את תדהמת רבי חיים כאשר בימים שבין כסה לעשור הוא רואה את זוגתו הרבנית מגיעה לניגרעשט כשהיא מהלכת על רגליה כאחד האדם.

השמחה היתה גדולה מאוד. הם ערכו סעודת הודיה להודות ולהלל להקב"ה על חסדו הגדול, כשהם רואים כי רצון יראו יעשה - שמהשמים הובילו שנעשה רצונו של הרה"ק מצאנו שהם לא יסעו לארץ הקודש, ונעשה רצונו של הרה"ק מנדבורנא לרפואה שלמה במהרה.

על הפסוק (במדבר ה טו): **וְכָל תְּרוּמָה לְכָל קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִקְרְבוּ לִכְהֹן לוֹ יִהְיֶה** פירש הרה"ק המעגלי צדק זיע"א: הכהנים, הלא המה צדיקי הדורות, מברכים את כלל ישראל, מתפללים עליהם ומשפיעים עליהם שפע טובה וברכה. אמנם כדי שתהיה התקשרות בין הכהנים הצדיקים לבין כלל ישראל צריך שבני ישראל יהנו אותם מנכסיהם ויתנו להם תרומות ומעשרות, וכשהצדיקים מקבלים דורונות אלו הם מתקשרים אל הגותן ויכולים לפעול עבורו כל טוב.

וזהו שאמר הכתוב: **'קדשי בני ישראל'** מטרם היא 'אשר יקריבו' - כדי שיקריבו עצמם אל הצדיק ויתקשרו עימו, ועל ידי כך, כל מה שיתן האדם אל הצדיק 'לו יהיה' - כי יקבל על ידי ברכות רבות והשפעות טובות אשר הצדיק יתפלל וישפיע עליהם.

המומחים, במשך שלשה עשר שבועות, אך כלום לא הועיל והם לא הצליחו לרפואתה. במשך אותה תקופה נסע רבי חיים יעקב אל העיר וינה שהייתה ידועה כמרכז רפואי בילנאומי. רבי חיים יעקב נפגש שם עם פרופסור נודע בשם 'שקאצע' והראה לו את כל המסמכים הרפואיים של האשה. 'שקאצע' הרים את ידיו בייאוש ואמר: רופאי פעסט נתנו את הרפואה הטובה והמתאימה ביותר עבור חולי זה! אם רפואה זו לא עזרה - הרי שאין כל תקווה.

ביקורי הרופאים והתרופות היקרות מאד כילו כמעט את כל הכסף שהרבנית קיבלה בירושה מהוריה, ורבי חיים יעקב החליט שעליהם לחזור מפעסט לניגרעשט. מצבה של הרבנית היה כה קשה, שהכל חששו שהיא תשיב את נשמתה ליוצרה תוך כדי מסעה.

עם בואם לניגרעשט נודע לרבנית כי הנה הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא הגיע לשבות את שבתו בניגרעשט. בשארית כוחותיה פנתה הרבנית אל בעלה ואמרה לו: במטותא ממך, לך נא אל הרבי הקדוש והזכר אותי לפניו לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל, והזכר לרבי כי אני היא זו ששלחתי לו מלבושים רבים במשך השנים.

כאשר רבי חיים יעקב נכנס אל הרה"ק מנדבורנא וסיפר לו את מחלת אשתו, נענה הרבי ואמר: אבקשם לנסוע תיכף ומיד אל עירי נדבורנא, שם תלכו אל אדם פלוני שבמקצועו הוא ספר, ותאמרו לו בשמי שאני שלחתי אתכם כדי שירפא את הרבנית, ואי"ה תהיה לה בוודאי רפואה שלימה.

המשיך הרה"ק מנדבורנא ואמר כשידו הקדושה מונחת על ליבו: יודע ומבין אני שמעלתו תוהה ושואל את עצמו האם ייתכן שלאחר שכל הרופאים הגדולים מפעסט ומוינה לא הצליחו למצוא לה מזור, ספר מנדבורנא יצליח לעשות זאת. על כך אענה לך ואומר, שתאמין לי, כמו שאני יהודי, שאם היה לי ספק, אפילו אחד מני אלף, שעצתי לא תועיל, לא הייתי מטריח אתכם לנסוע לנדבורנא. אולם האמת הברורה היא ששם בעז"ה היא תמצא את רפואתה בשלימות.

הגם שנסיעת האשה במצב כזה מניגרעשט לנדבורנא הייתה כרוכה בסכנת נפשות, הם לא היססו ובאמונת צדיקים פשוטה ותמימה נסעו לנדבורנא, שם פגשו את הספר, יהודי חסידי ירא שמים, וכשהם אמרו לו שהרבי מנדבורנא שלח אותנו אליך כדי שתרפא את האשה, הוא ענה להם: בחפץ לב אני מסכים להיות שליח טוב לרפואת האשה, אך לשם כך אני זקוק לסכום של מאתיים זהובים כדי לכסות את ההוצאות

של הרה"ק מצאנו כשהוא אובד עצות ואינו יודע לכלכל את צעדיו. לפתע ניגש אליו אחד מהמשמשים בקודש ואמר לו: דרכו של הרבי לנסוע מפעם לפעם לשאוף אוויר צח בשדות המוריקים הסובבים את העיר, וזאת בשל ציווי הרופאים, ועתה ביקשני הרבי לומר לך כי תואיל בטובך לבוא ולהצטרף עימו לטיול זה לפי שיש ברצונו לשוחח עמך.

תוך כדי מסעם אל השדות מחוץ לעיר פנה הרה"ק מצאנו ואמר לרבי חיים יעקב: רואה אני שמעלת כבוד תורתו מבקש לידע את הטעם לכך שאני מסרב שתסעו לארץ ישראל, אין זה סוד שדעתי היא שאנו צריכים את הערליכע אידען [-היהודים הכשרים] כאן עמנו כדי לשמור על צביון הדת וחומות היהדות.

דווקא שיחה זו של הרה"ק מצאנו עוררה את רבי חיים יעקב לקבל החלטה הפוכה. הוא אמר לעצמו: אם כל הסיבה שבשלה אין הרה"ק מצאנו מסכים שאסע לארץ ישראל היא רק בשל כך שצריכים יהודים כשרים בחוץ לארץ, הרי שיכול אני להסתמך על ברכתו והסכמתו של הרה"ק מויזניץ ולנסוע על דעתו לארץ ישראל.

חזר רבי חיים יעקב לבעטלען והודיע לכל בני קהילתו כי מגוי וגמור עמו לנסוע לארץ ישראל הוא מבקש להפרד מכולם ולהודות להם על השנים הטובות שהיה עמם במחיצתם. ועד הקהילה בבעטלען ארגן 'סעודת פרידה' גדולה כשרבי חיים יעקב דורש בפניהם. לאחר הסעודה עלה רבי חיים יעקב על העגלה שהייתה עמוסה בכל מטלטליו ויצא לדרך, כשכל בני הקהילה מלווים אותו.

אמא זקנה הייתה לו לרבי חיים יעקב, אלמנתו של הגאון רבי אברהם אהרן צבי פריד, רבה של העיר ניגרעשט, ודעתו של רבי חיים יעקב הייתה שבטרם עלותו לארץ ישראל, עליו לנסוע לניגרעשט ולהיפרד מאימו כראוי. סבור היה רבי חיים יעקב כי הוא יתעכב בניגרעשט במשך כחודש ימים, ולאחר מכן ימשיך במסעו.

רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום. בעוד רבי חיים יעקב שוהה בניגרעשט, נפלה הרבנית מרת בעטי למשכב קשה. היא חלתה במחלה מסוכנת, וגדולי הרופאים שהוזעקו למיטתה העלו חרס במאמציהם לרפואתה. בדיקות שונות ומשונות נערכו לרבנית, שיקויי מרפא ממדינות רחוקות הובאו לה, אך כלום לא הועיל. מצבה התדרדר מיום ליום והרופאים אמרו נואש לחייה.

במשך שנתיים וחצי שכבה הרבנית על ערש דוויו. בני המשפחה שראו את מצבה הקשה לקחו אותה אל העיר הגדולה 'פעסט', שם באה ונכנסה אל הפרופסורים הגדולים

דברי יחזקאל
בני יששכר
בת עין
אור לשמים
תפארת שלמה
צדקת הצדיק

אוהב ישראל
עבודת ישראל
מאור ושמש
מנחם ציון
יסוד העבודה
זרע קודש

בעל שם טוב
תולדות יעקב יוסף
נועם אלימלך
קדושת לוי
חיים וחסד
יושר דברי אמת

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 · לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

☎ להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 והגליון בדרך ארץ
 You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpnei@gmail.com